

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wólka na lata 2017- 2023 - Projekt

Michał Wróblewski
2017-06-30

1 SPIS TREŚCI

1	Spis treści.....	2
2	Wstęp.....	4
3	Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją.....	6
4	Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi w tym dokumentami gminy.....	8
4.1	Programy Krajowe.....	8
4.1.1	Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.....	8
4.1.2	Strategia Rozwoju Kraju 2020.....	8
4.1.3	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.....	9
4.1.4	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.....	9
4.2	Programy Regionalne i Lokalne.....	10
5	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	14
5.1	Analiza kluczowych czynników dla ujawnienia negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Wólka.....	16
5.1.1	Bezrobocie.....	16
5.1.2	Ubóstwo.....	18
5.1.3	Przestępczość.....	26
5.1.4	Poziom edukacji.....	30
5.1.5	Poziom kapitału społecznego.....	32
5.1.6	Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.....	36
5.2	Analiza pozostałych czynników dla ujawnienia negatywnych zjawisk powodujących degradację obszaru w Gminie Wólka.....	39
5.2.1	Gospodarka w szczególności stopień przedsiębiorczości, kondycja lokalnych przedsiębiorstw.....	39
5.2.2	Środowisko – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.....	41
5.2.3	Czynniki przestrzenno-funkcjonalne – w szczególności wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, jej stan techniczny, dostęp do podstawowych usług, ich jakość, dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, poziom obsługi komunikacyjnej, stan i jakość terenów publicznych.....	41
5.2.4	Czynniki techniczne – w szczególności stopień degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz stopień niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.....	45
5.3	Sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy.....	46
5.3.1	Założenia ogólne.....	46
5.3.2	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.....	46
5.3.3	Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	49
6	Wizja i cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	52

6.1	Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).	52
6.2	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.	52
7	Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	57
7.1	Projekty i pomysły - obszar rewitalizacji Jakubowice Murowane, Długie.	58
7.2	Projekty i pomysły - obszar rewitalizacji Łuszczów Drugi.	63
7.3	Projekty i pomysły - obszar rewitalizacji Turka os. Borek.	66
7.4	Projekty realizowane w każdym podobszarze rewitalizacji.	70
7.5	charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;	83
7.6	Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;	83
7.7	indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g wytycznych MR, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);	85
8	Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;	88
8.1	Definicja konsultacji społecznych.	88
8.2	Cele konsultacji.	89
8.3	Przedmiot konsultacji.	90
9	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.	99
9.1	System wdrażania programu	99
9.2	System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.	102
9.2.1	Ewaluacja i monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji	102
9.2.2	Ocena oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji	103
9.2.3	System wprowadzania zmian w programie rewitalizacji /procedury uaktualniania	103
10	Załączniki :	104
10.1	Wzór Fiszki projektowej	104
10.2	Załącznik graficzny - mapki obszaru rewitalizacji z umiejscowieniem planowanych projektów infrastrukturalnych.	106

2 WSTĘP.

Na podstawie uchwały nr XXXIII/205/2017 Rady Gminy Wólka z dnia 02 czerwca 2017r. Gmina przystąpiła do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Prace nad wykonaniem dokumentu oparte zostały o Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z sierpnia 2016r. Wytyczne w zakresie rewitalizacji, zostały wydane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146, z późn. zm.), oraz z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Gmina Wólka przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi, wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Proces wskazania tych terytoriów, jest obwarowany konkretnymi, opisanymi poniżej wymogami.

Obszar może zostać wskazany, jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim, co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ❑ gospodarczych (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw)
- ❑ środowiskowych (w szczególności przekroczenie standardów, jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska)
- ❑ przestrzenno-funkcjonalnych (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska, jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska, jakość terenów publicznych)
- ❑ technicznych (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niesfunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Obszar cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się, jako obszar rewitalizacji. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, które nie muszą posiadać wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z nich występowania koncentracji opisanych wyżej negatywnych zjawisk. Tak obszar zdegradowany, jak i rewitalizacji mogą stanowić to samo terytorium. Wyznaczenie w gminie zarówno obszaru zdegradowanego, jak i rewitalizacji wymaga przeprowadzenia diagnozy potwierdzającej spełnienie przez nie przesłanek określonych w wytycznych i wskazującej terytoria najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Diagnoza ta, stanowiąca podstawę do wyznaczenia terytoriów, które wymagają rewitalizacji w Gminie Wólka, jest integralną częścią niniejszego dokumentu. Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz zawartych w poniższej diagnozie wyznaczono obszar zdegradowany podzielony na 6 podobszarów będących jednocześnie sołectwami:

- ❑ Jakubowice Murowane
- ❑ Długie
- ❑ Wólka
- ❑ Świdnik Mały
- ❑ Turka os. Borek
- ❑ Łuszczów Drugi

Z uwagi na fakt, że obszar zdegradowany obejmuje tereny najsilniej nasycone współwystępowaniem problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, a zatem najbardziej wymagające kompleksowej interwencji, za obszar rewitalizacji uznano obszary sołectw: Jakubowice Murowane, Długie, Turka os. Borek, Łuszczów Drugi.

Do tej pory na terenie Gminy Wólka nie opracowywano dokumentu bezpośrednio związanego z rewitalizacją. Mimo, że nie realizowano żadnego programu rewitalizacji to na terenie niektórych miejscowości realizowano projekty i działania mające charakter rewitalizacyjny. W szczególności jest to obszar miejscowości os. Borek gdzie zrealizowano szereg operacji o charakterze rekreacyjnym. Innymi działaniami tego typu są: wyposażenie placów zabaw w gminie oraz przeprowadzenie projektów społecznych skierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem.

3 PODSTAWOWE POJĘCIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ.¹

W celu właściwego i jednoznacznego rozumienia pojęć związanych z rewitalizacją, przedstawiono ich definicje:

1) Interesariusze rewitalizacji – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

2) Rewitalizacja – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

3) Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:

a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw)

b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);

c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);

d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

4) Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.

5) Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt. 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

4 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI W TYM DOKUMENTAMI GMINY.

4.1 PROGRAMY KRAJOWE

4.1.1 POLSKA 2030 TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wólka jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki;

Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;

Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny.

4.1.2 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020.

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy, jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną gospodarczą.

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego.

Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

4.1.3 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020, REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE.

Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju –wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

4.1.4 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030.

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

4.2 PROGRAMY REGIONALNE I LOKALNE.

Tabela nr 1. Zbieżność celów LPR z celami dokumentów regionalnych i lokalnych.

Cele programu/strategii regionalnego/lokalnego	Cele LPR zbieżne z celami dokumentu.
<u>Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020 z perspektywą do roku 2030.</u>	SRWL wyznacza kierunki rozwoju całego województwa. Jednym z celów jest wspieranie włączenia społecznego. LPR także zakłada podjęcie działań w kierunku włączenia społecznego jednak ogranicza się tylko do obszaru rewitalizacji. Poniżej cele LPR zbieżne z celami SRWL.
Cel strategiczny 4: „Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu” 4.2. Wspieranie włączenia społecznego.	Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji. Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny. Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości. Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.
<u>Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego na lata 2016-2022 (z perspektywą do roku 2030)</u>	Strategia Rozwoju Powiatu wyznacza cele spójne z założeniami LPR. Spójność widać w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich oraz celami związanymi z rozwojem infrastruktury społecznej oraz kulturalnej. Jednym z Celów operacyjnych strategii jest ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego. LPR kieruje wsparcie na te same grupy ograniczając się do obszaru rewitalizacji.
Priorytet 1. Rozwinięty rynek pracy i sprawnie funkcjonująca gospodarka. 1.3. Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej oraz samozatrudnienia. 1.4. Rozwój branży turystycznej w oparciu o zintegrowane produkty turystyczne.	Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.
Priorytet 2. Lepszy dostęp do infrastruktury i usług publicznych poprawiających jakość życia mieszkańców. 2.4. Wzrost dostępności do usług kultury, sportu oraz rekreacji. 2.5. Rozwój usług i inicjatyw na rzecz integracji społecznej.	Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji. Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.
<u>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wólka</u>	Strategia rozwiązywania problemów społecznych z założeniami LPR. SRPS przyjęta jest dla całej gminy. LPR koncentruje się na obszarach gdzie występuje największe nagromadzenie

	negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, technicznych i przestrzennych. Obydwa dokumenty koncentrują się na wsparciu grup zagrożonych wykluczeniem skupiając się na wsparciu przy wychodzeniu z ubóstwa, niezaradności i wzmacnianiu roli wspólnoty poprzez integrację osób, które gorzej sobie radzą w społeczności. Obydwa dokumenty w swoich priorytetach ujmują wsparcie rodziny, młodzieży oraz osób starszych.
<p>5.3.1. Kultura i sport</p> <p>Cel strategiczny w obszarze kultury to:</p> <p>Zwiększenie ilości wydarzeń kulturalnych oraz podniesienie aktywności mieszkańców.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>☐ Uatrakcyjnienie i zorganizowanie oferty kulturalnej;</p> <p>☐ Uatrakcyjnienie oferty Gminnej Biblioteki Publicznej w Wólce;</p> <p>☐ Stworzenie mieszkańcom Gminy Wólka możliwości uczestnictwa i partycypacji w przygotowywaniu oferty kulturalnej.</p>	<p>Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.</p> <p>Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.</p> <p>Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.</p> <p>Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.</p>
<p>5.3.2.1. Ubóstwo</p> <p>Cel strategiczny w obszarze ubóstwa to:</p> <p>Zminimalizowanie skali ubóstwa na terenie Gminy Wólka.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>☐ Zwiększenie czasu pracy pracowników socjalnych w środowisku;</p> <p>☐ Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Lublinie w zakresie podniesienia kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy Wólka;</p> <p>☐ Wzrost świadomości wśród mieszkańców Gminy Wólka dotyczącej zdrowego stylu życia, wykonywania badań profilaktycznych;</p> <p>☐ Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>	<p>Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.</p> <p>Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.</p>
<p>Cel strategiczny w obszarze bezrobocia to:</p> <p>Zminimalizowanie bezrobocia wśród mieszkańców Gminy Wólka.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>☐ Aktywne poszukiwanie pracy przez mieszkańców Gminy Wólka;</p> <p>☐ Zapoznanie się z zasadami zakładania własnej działalności gospodarczej;</p> <p>☐ Korzystanie przez mieszkańców terenu Gminy Wólka z możliwych form wsparcia z instrumentów aktywnej integracji.</p>	<p>Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.</p>
<p>Cel strategiczny w obszarze osób starszych to:</p>	<p>Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.</p>

<p>Zminimalizowanie poczucia osamotnienia wśród osób starszych.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Wsparcie osób starszych poprzez tworzenie oferty ogólnorozwojowej; ☐ Umożliwienie osobom starszym łatwiejszego dostępu do informacji za pośrednictwem instytucji; ☐ Zwrócenie uwagi na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym; ☐ Budowanie autorytetu osób starszych, włączanie ich do życia społeczności lokalnej. 	<p>Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.</p>
<p>Cel strategiczny w obszarze uzależnień to:</p> <p>Zminimalizowanie zjawiska uzależnień i ich skutków wśród mieszkańców Gminy Wólka.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Diagnoza i ograniczenie problemu uzależnień; ☐ Wzrost świadomości dotyczącej leczenia i ośrodków wsparcia wśród mieszkańców Gminy Wólka; ☐ Zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy Wólka; ☐ Edukowanie mieszkańców z zakresu uzależnień. 	<p>Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.</p>
<p>5.3.3. Bezpieczeństwo publiczne</p> <p>Cel główny:</p> <p>Zminimalizowanie agresji wśród młodzieży</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Zmniejszenie ilości czasu przesiadywania młodzieży na przystankach; ☐ Stworzenie alternatywnych form rozładowywania negatywnych emocji; ☐ WYROBIENIE wśród mieszkańców Gminy Wólka poczucia odpowiedzialności, wzbudzenie tożsamości; ☐ Aktywizacja młodzieży, zagospodarowanie czasu wolnego; ☐ Możliwość dopasowania ofert spędzania czasu wolnego do potrzeb młodzieży. 	<p>Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.</p> <p>Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.</p> <p>Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.</p>
<p><u>Strategia Rozwoju Gminy Wólka</u></p>	<p>Strategia Rozwoju Gminy poprzedzona jest dogłębną analizą problemów i potencjałów Gminy. Jednak koncentruje się na porównaniu jednostki terytorialnej - gminy z innymi okolicznymi gminami powiatu. LPR porównuje w swojej diagnozie sołectwa i w ten sposób wyłania obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Obydwie diagnozy powinny wskazywać podobne problemy zawiązując tylko ich występowanie - LPR. Diagnoza prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków działań oraz wręcz propozycji projektów. Strategia wskazuje w bardzo szczegółowy sposób kierunki działań, w które wpisują się zarówno cele LPR jak i proponowane przez interesariuszy rewitalizacji projekty rewitalizacyjne. Poniżej porównanie układu celów obu</p>

	dokumentów. Kierunki działań strategii są zbieżne z projektami LPR zakładającymi likwidację barier poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz zagospodarowanie przestrzeni. Na bazie skutecznych działań inwestycyjnych realizowane będą projekty miękkie dotyczące grup zagrożonych wykluczeniem wspieraniu młodzieży, rodziny oraz seniorów. Poniżej zestawienie celów i kierunków działań zbieżnych z celami LPR.
<p>Wzmocnienie kapitału społecznego gminy</p> <p>Jednym z podstawowych warunków rozwoju gospodarczego gminy powinno być podnoszenie jakości kapitału ludzkiego. W obecnych bowiem realiach gospodarczych odpowiednie przygotowanie zasobów ludzkich jest często czynnikiem decydującym o powodzeniu w konkurencji z innymi obszarami. Zatem głównymi kierunkami działania zmierzającymi do osiągnięcia tego celu powinny być:</p> <p>5.1. Rozwój infrastruktury społecznej wpływającej na poziom wykształcenia i sposób społecznego funkcjonowania mieszkańców (szkoły, biblioteki, domy kultury).</p>	Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.
<p>Zapewnienie rozwoju zrównoważonego gminy</p> <p>Poprawa stanu środowiska przyrodniczego stać się musi jednym z czynników nie ograniczających, ale stymulujących rozwój ekonomiczny gminy oraz społecznie postrzegane warunki życia jej mieszkańców. Dla osiągnięcia tego celu, a w szczególności dla zapobieżenia wszelkim możliwym konfliktom pomiędzy sferą ekonomiczną, społeczną i przyrodniczą na poziomie lokalnym, niezbędne są następujące kierunki działań:</p> <p>4.1. Rozwój rolnictwa ekologicznego, wykorzystującego procedury agrotechniczne oparte na naturalnych środkach, a nastawionego na zwiększający się popyt na zdrową żywność.</p> <p>4.2. Produkcja energii odnawialnej w oparciu o biomasę, pozwalająca zarówno na uzyskanie energii ze źródeł dotychczas pomijanych, jak i np. na zagospodarowanie obszarów, których dotychczasowy sposób użytkowania rolniczego przestał być opłacalny.</p> <p>4.3. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, wykorzystującej naturalne zainteresowanie walorami gminy Wólka ze strony mieszkańców pobliskiego Lublina.</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska sieci kanalizacji sanitarnych i oczyszczania ścieków.</p>	Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Opracowanie własne.

5 DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH.

Poniżej przedstawiono analizę wskaźników obrazujących stopień nagromadzenia zjawisk kryzysowych na terenie Gminy Wólka. Zdecydowano się pominąć ogólną diagnozę statystyczną dla Gminy ponieważ aktualna diagnoza zawarta jest w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wólka na lata 2014-2022. Skupiono się na diagnozie szczegółowej porównującej ze sobą poszczególne sołectwa. Diagnoza pokazuje zjawiska kryzysowe w każdym sołectwie gminy.

Podkreślić należy, że zarówno występowanie określonych zagadnień jako zagadnień problemowych jak i dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Czynniki, które powszechnie uważa się za istotny problem rozwoju w największych miastach, mogą nie występować w ogóle lub występować w znacznie mniejszym natężeniu w miastach małych i na obszarach wiejskich, gdzie de facto ze względu na skalę, nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na specyfikę obszarów wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było dostosowanie sposobu prowadzenia rewitalizacji wg. typów jednostek osadniczych (sołectwa). Dostosowanie dotyczyło zarówno sposobu wyznaczenia obszarów zdegradowanych jak i obszarów rewitalizacji. Na obszarach wiejskich nierzadko występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest bardzo ograniczona. Należy uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego gdzie jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji wskazuje się: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejskiego jakim jest cały teren Gminy Wólka zdecydowano się na przeprowadzenie diagnozy w oparciu o analizę wskaźników badającą nagromadzenie negatywnych zjawisk, w każdej miejscowości gminy. Analiza poddaje badaniu występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie. Problem obrazowany jest wskaźnikiem, najczęściej jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy. Przyjęto stopniowanie wskaźników negatywnych w skali: wartość wskaźnika negatywnego niska- zaznaczenie w tabelach kolorem żółtym, wartość wskaźnika negatywnego wysoka zaznaczenie w tabelach kolorem czerwonym (dwukrotne przekroczenie wartości średniej) i wartość wskaźnika negatywnego bardzo wysoka zaznaczenie w tabelach kolorem szarym (ponad trzykrotne przekroczenie wartości średniej). Każde zjawisko negatywne np. bezrobocie opisane jest tabelą porównującą występowanie wskaźników w poszczególnych miejscowościach oraz określeniem średniej dla gminy (kolor zielony w tabelach). Każde negatywne zjawisko jest podsumowane tabelą rangującą występowanie negatywnych wskaźników. Tabela pokazuje intensywność koncentracji negatywnych zjawisk w poszczególnych miejscowościach i określa miejsce w rankingu występowania negatywnego zjawiska dla każdej miejscowości. Na końcu diagnozy mamy table podsumowującą, gdzie zsumowano wyniki wszystkich wyliczeń i dodatkowo w każdym obszarze podzielono wynik przez liczbę branych pod uwagę wskaźników (np. ubóstwo wynik dzielony przez 9 ponieważ tyle wskaźników liczone). Taka operacja nie pozwala na dominowanie np. problemu ubóstwa gdzie mamy dużą ilość dostępnych wskaźników nad innymi gdzie brak możliwości skorzystania z większej ilości wskaźników na poziomie sołectwa.

Priorytetowo zgodnie z logiką rewitalizacji potraktowano zjawiska społeczne i to stan kryzysowy w ich obszarze determinuje objęcie obszarem rewitalizacji danej miejscowości. Pozostałe czynniki z zakresu gospodarki, środowiska czy przestrzenne i techniczne także muszą występować na terenie, który objęty będzie rewitalizacją.

5.1 ANALIZA KLUCZOWYCH CZYNNIKÓW DLA UJAWNIEŃ NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH W GMINIE WÓLKA.

5.1.1 BEZROBOCIE.

Wskaźnik bezrobocia liczony, jako liczba osób zarejestrowanych, jako bezrobotne w latach 2015 - 2016 na 100 mieszkańców wskazuje, że największy problem istnieje w miejscowości Łuszczów Drugi, gdzie wskaźnik przekracza ponad trzykrotnie średnią w każdym badanym zakresie. Gorsza od średniej w każdym badanym zakresie jest sytuacja w sołectwie Świdnik Mały oraz Świdniczek. Należy jednak zauważyć, że następuje powolny spadek bezrobocia w całej Gminie jak i w samym Łuszczowie Drugim licząc rok do roku. Najlepszy wskaźnik osiągnięty jest w sołectwach Bystrzyca, Rudnik, Pliszczyn, Kolonia Świdnik Mały, Kolonia Pliszczyn, Turka, Turka os. Borek, Łuszczów Pierwszy. Nie zanotowano tam przekroczeń średniej dla Gminy w żadnym badanym zakresie. Warto również zauważyć, że w sołectwie Bystrzyca liczba osób bezrobotnych sukcesywnie zmniejszając się w czasie, spadła do zera. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców zamieszkuje wspomniany wcześniej Łuszczów Drugi.

Tabela nr 2. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wólka w podziale na poszczególne miejscowości w latach 2015 i 2016.

LP.	Liczba osób bezrobotnych w gminie Wólka w podziale na poszczególne miejscowości.										
	Miejscowość	Liczba mieszkańców roku 2015	Liczba mieszkańców roku 2016	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na koniec 2015 roku	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na koniec 2015 roku	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na koniec 2016 roku	Wskaźnik na 100 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na koniec 2016 roku
1	Bystrzyca	483	476	1,24%	6	0,83%	4	0,42%	2	0,00%	0
2	Sobianowice	443	441	4,29%	19	1,81%	8	2,49%	11	1,13%	5
3	Rudnik	480	483	1,46%	7	1,04%	5	1,66%	8	0,62%	3
4	Pliszczyn	478	478	1,88%	9	0,84%	4	2,09%	10	0,84%	4
5	Łysaków	340	336	3,53%	12	1,18%	4	2,98%	10	1,19%	4
6	Kol. Świdnik Mały	234	232	1,28%	3	0,00%	0	0,86%	2	0,43%	1
7	Świdnik Duży Pierwszy	392	384	3,57%	14	1,79%	7	4,95%	19	2,08%	8
8	Świdnik Mały	199	202	12,06%	24	4,02%	8	10,40%	21	5,94%	12
9	Świdnik Duży Drugi	392	298	2,04%	8	1,02%	4	4,70%	14	2,01%	6
10	Świdniczek	254	261	9,06%	23	6,69%	17	6,13%	16	3,45%	9
11	Wólka	520	524	2,88%	15	0,96%	5	2,86%	15	0,95%	5
12	Biskupie - Kolonia	383	405	4,18%	16	3,13%	12	3,70%	15	2,22%	9
13	Jakubowice Murwane	245	238	4,49%	11	2,86%	7	1,68%	4	1,26%	3
14	Kolonia Pliszczyn	411	397	0,49%	2	0,49%	2	0,50%	2	0,25%	1
15	Turka	1470	1501	0,27%	4	0,07%	1	0,13%	2	0,07%	1
16	Turka os. Borek	2799	2939	0,11%	3	0,04%	1	0,34%	10	0,10%	3
17	Łuszczów Pierwszy	894	903	0,78%	7	0,56%	5	0,55%	5	0,44%	4
18	Łuszczów Drugi	684	689	19,30%	132	8,92%	61	17,27%	119	7,55%	52
19	Długie	338	345	4,14%	14	2,37%	8	4,06%	14	2,32%	8
	Łącznie	11439	11532	2,88%	329	1,42%	163	2,59%	299	1,20%	138

Opracowanie własne

Tabela nr 3. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnik 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnik 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnik 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Łuszczów Drugi	4	0	0	12	0	0	12
Świdnik Mały	3	1	0	9	2	0	11
Świdniczek	2	2	0	6	4	0	10
Biskupie - Kolonia	0	1	3	0	2	3	5
Świdnik Duży Pierwszy	0	0	4	0	0	4	4
Jakubowice Murowane	0	1	2	0	2	2	4
Długie	0	0	4	0	0	4	4
Sobianowice	0	0	2	0	0	2	2
Łysaków	0	0	2	0	0	2	2
Świdnik Duży Drugi	0	0	2	0	0	2	2
Wólka	0	0	2	0	0	2	2
Bystrzyca	0	0	0	0	0	0	0
Rudnik	0	0	0	0	0	0	0
Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Kol. Świdnik Mały	0	0	0	0	0	0	0
Kolonia Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Turka	0	0	0	0	0	0	0
Turka os. Borek	0	0	0	0	0	0	0
Łuszczów Pierwszy	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych z UP.

Tabela podsumowująca szereguje sołectwa pod kątem intensywności występowania negatywnych wskaźników. Wartości wysokie danego wskaźnika zaznaczone w tabeli na czerwono mnożone są przez współczynnik 2, a te zaznaczone na szaro przez 3 i tak dodawane są do kolumny ukazującej intensywność negatywnego zjawiska. W analizie wskaźnikowej największa intensywność zjawiska bezrobocia występuje w miejscowościach Łuszczów Drugi, Świdnik Mały oraz Świdniczek.

5.1.2 UBÓSTWO.

Ubóstwo liczone będzie przez kilka wskaźników. W pierwszej kolejności analiza wskaźnikowa zmierzy ilość osób objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo, bezdomność i bezrobocie. Analiza dotyczyć będzie okresu 2015 i 2016 rok. W Gminie Wólka w 2015 roku nie było osób bezdomnych, więc żaden z mieszkańców nie wymagał pomocy w tej sferze, podobna sytuacja miała miejsce w 2016 roku. Wskaźnik osób

objętych wsparciem ze względu na ubóstwo najbardziej niekorzystne wartości przyjmuje w Pliszczynie i Łuszczowie Drugim. Wskaźniki dotyczące objęcia wsparciem ze względu na bezrobocie przyjmują najgorsze wartości w Pliszczynie, Turce oraz w Sobianowicach. W Pliszczynie liczba osób objętych wsparciem zwiększyła się w sposób znaczący.

Tabela nr 4. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych sołectwach w 2015r.

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach.								
Lp.	Miejscowość	Ludność ogółem	ubóstwo		bezdomyność		bezrobocie	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	483	23	4,76%	0	0,0%	15	3,11%
2.	Sobianowice	443	25	5,64%	0	0,00%	13	2,93%
3.	Rudnik	480	10	2,08%	0	0,00%	5	1,04%
4.	Pliszczyn	478	38	7,95%	0	0,00%	22	4,60%
5.	Łysaków	340	16	4,71%	0	0,00%	4	1,18%
6.	Kol. Świdnik Mały	234	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	12	3,06%	0	0,00%	5	1,28%
8.	Świdnik Mały	199	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Świdnik Duży Drugi	392	5	1,28%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Świdniczek	254	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
11.	Wólka	520	9	1,73%	0	0,00%	6	1,15%
12.	Biskupie - Kolonia	383	8	2,09%	0	0,00%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	245	4	1,63%	0	0,00%	3	1,22%
14.	Kolonia Pliszczyn	411	4	0,97%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Turka	1470	60	4,08%	0	0,00%	49	3,33%
16.	Turka os. Borek	2799	66	2,36%	0	0,00%	30	1,07%
17.	Łuszczów Pierwszy	894	22	2,46%	0	0,00%	10	1,12%
18.	Łuszczów Drugi	684	53	7,75%	0	0,00%	16	2,34%
19.	Długie	338	11	3,25%	0	0,00%	7	2,07%
	Łącznie	11439	366	3,20%	0	0,00%	185,00	1,62%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 5. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych sołectwach 2016r.

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach.								
	Miejscowość	Ludność ogółem	ubóstwo		bezdromność		bezrobocie	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	476	23	4,83%	0	0,00%	7	1,47%
2.	Sobianowice	441	27	6,12%	0	0,00%	14	3,17%
3.	Rudnik	483	18	3,73%	0	0,00%	9	1,86%
4.	Pliszczyn	478	52	10,88%	0	0,00%	27	5,65%
5.	Łysaków	336	7	2,08%	0	0,00%	3	0,89%
6.	Kol. Świdnik Mały	232	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	384	15	3,91%	0	0,00%	8	2,08%
8.	Świdnik Mały	202	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Świdnik Duży Drugi	298	12	4,03%	0	0,00%	1	0,34%
10.	Świdniczek	261	1	0,38%	0	0,00%	1	0,38%
11.	Wólka	524	15	2,86%	0	0,00%	6	1,15%
12.	Biskupie - Kolonia	405	3	0,74%	0	0,00%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	238	8	3,36%	0	0,00%	6	2,52%
14.	Kolonia Pliszczyn	397	10	2,52%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Turka	1501	57	3,80%	0	0,00%	40	2,66%
16.	Turka os. Borek	2939	86	2,93%	0	0,00%	20	0,68%
17.	Łuszczów Pierwszy	903	17	1,88%	0	0,00%	12	1,33%
18.	Łuszczów Drugi	689	48	6,97%	0	0,00%	11	1,60%
19.	Długie	345	11	3,19%	0	0,00%	4	1,16%
	Łącznie	11532	410	3,56%	0	0,00%	169,00	1,47%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Kolejny obszar pomiaru negatywnego zjawiska jakim jest ubóstwo dotyczy wskaźników pokazujących zdrowie. Liczymy osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę i alkoholizm. Występowanie pierwszego wskaźnika jest najbardziej intensywne w miejscowościach Sobianowice oraz Pliszczyn. Liczba osób objętych pomocą w kolejnych latach maleje we wszystkich miejscowościach z wyjątkiem Pliszczyna, Wólki, Jakubowic Murowanych, Turki oraz Łuszczowa Pierwszego. Liczba osób objętych pomocą ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę także lekko rośnie rok do roku. Można zauważyć wzrost w stosunku do

średniej dla Gminy tego wskaźnika w miejscowościach takich jak Łysaków, Pliszczyn, Świdnik Duży Drugi, Turka. Wskaźnik osób objętych pomocą ze względu na alkoholizm w 2015 roku trzykrotnie przekroczył średnią w miejscowościach Sobianowice oraz Łysaków. W 2016 wskaźnik utrzymywał się na wysokim poziomie w Sobianowicach i Łysakowie. Podwyższony wskaźnik w stosunku do poprzedniego roku można zaobserwować w Pliszczynie oraz Jakubowicach Murowanych.

Tabela nr 6. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2015 roku

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2015 roku								
	Miejscowość	Ludność ogółem	niepełno sprawność		długotrwała lub ciężka choroba		Alkoholizm	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	483	9	1,86%	0	0,00%	5	1,04%
2.	Sobianowice	443	24	5,42%	2	0,45%	7	1,58%
3.	Rudnik	480	10	2,08%	1	0,21%	1	0,21%
4.	Pliszczyn	478	22	4,60%	4	0,84%	2	0,42%
5.	Łysaków	340	7	2,06%	3	0,88%	7	2,06%
6.	Kol. Świdnik Mały	234	1	0,43%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	10	2,55%	0	0,00%	0	0,00%
8.	Świdnik Mały	199	0	0,00%	0	0,00%	1	0,50%
9.	Świdnik Duży Drugi	392	5	1,28%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Świdniczek	254	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
11.	Wólka	520	7	1,35%	3	0,58%	2	0,38%
12.	Biskupie - Kolonia	383	2	0,52%	6	1,57%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	245	1	0,41%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Kolonia Pliszczyn	411	5	1,22%	4	0,97%	0	0,00%
15.	Turka	1470	33	2,24%	3	0,20%	11	0,75%
16.	Turka os. Borek	2799	26	0,93%	18	0,64%	4	0,14%
17.	Łuszczów Pierwszy	894	5	0,56%	1	0,11%	5	0,56%
18.	Łuszczów Drugi	684	12	1,75%	3	0,44%	6	0,88%
19.	Długie	338	8	2,37%	4	1,18%	0	0,00%
	łącznie	11439	187,00	1,63%	52,00	0,45%	51,00	0,45%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 7. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2016 roku .

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2016 roku								
	Miejscowość	Ludność ogółem	niepełnosprawność		długotrwała lub ciężka choroba		Alkoholizm	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	476	7	1,47%	2	0,42%	0	0,00%
2.	Sobianowice	441	24	5,44%	2	0,45%	7	1,59%
3.	Rudnik	483	9	1,86%	0	0,00%	1	0,21%
4.	Pliszczyn	478	33	6,90%	8	1,67%	7	1,46%
5.	Łysaków	336	1	0,30%	5	1,49%	3	0,89%
6.	Kol. Świdnik Mały	232	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	384	5	1,30%	1	0,26%	1	0,26%
8.	Świdnik Mały	202	0	0,00%	1	0,50%	0	0,00%
9.	Świdnik Duży Drugi	298	4	1,34%	10	3,36%	1	0,34%
10.	Świdniczek	261	0	0,00%	1	0,38%	0	0,00%
11.	Wólka	524	9	1,72%	6	1,15%	4	0,76%
12.	Biskupie - Kolonia	405	2	0,49%	1	0,25%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	238	9	3,78%	6	2,52%	4	1,68%
14.	Kolonia Pliszczyn	397	1	0,25%	0	0,00%	0	0,00%
15.	Turka	1501	34	2,27%	11	0,73%	16	1,07%
16.	Turka os. Borek	2939	10	0,34%	12	0,41%	3	0,10%
17.	Łuszczów Pierwszy	903	12	1,33%	2	0,22%	2	0,22%
18.	Łuszczów Drugi	689	7	1,02%	2	0,29%	1	0,15%
19.	Długie	345	2	0,58%	1	0,29%	0	0,00%
	łącznie	11532	169,00	1,47%	71,00	0,62%	50,00	0,43%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Następnym obszarem badania jest rodzina. Ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych największą wartość w roku 2015 przyjmuje wskaźnik w miejscowości Łuszczów Drugi, a w 2016 roku to w Pliszczynie odnotowano trzykrotne przekroczenie tego wskaźnika. Ze względu na rodziny wielodzietne zagrożone ubóstwem największa wartość wskaźnika pokazana została w Sobianowicach (2015), a w 2016 w Pliszczynie. W 2015 roku w dwóch sołectwach odnotowano trzykrotne

przekroczenie średniej dla Gminy w obszarze udzielenia pomocy ze względu na przemoc w rodzinie.

Tabela nr 8. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2015 roku.

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach								
	Miejscowość	Ludność ogółem	bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych		wielodzietne rodziny		przemoc w rodzinie	
			liczba osób	wskaznik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaznik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaznik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	483	11	2,28%	9	1,86%	0	0,00%
2.	Sobianowice	443	2	0,45%	12	2,71%	0	0,00%
3.	Rudnik	480	6	1,25%	6	1,25%	0	0,00%
4.	Pliszczyn	478	14	2,93%	6	1,26%	0	0,00%
5.	Łysaków	340	9	2,65%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Kol. Świdnik Mały	234	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
8.	Świdnik Mały	199	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Świdnik Duży Drugi	392	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Świdniczek	254	0	0,00%	5	1,97%	0	0,00%
11.	Wólka	520	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Biskupie - Kolonia	383	8	2,09%	5	1,31%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	245	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Kolonia Pliszczyn	411	0	0,00%	5	1,22%	0	0,00%
15.	Turka	1470	3	0,20%	22	1,50%	11	0,75%
16.	Turka os. Borek	2799	30	1,07%	9	0,32%	4	0,14%
17.	Łuszczów Pierwszy	894	10	1,12%	0	0,00%	5	0,56%
18.	Łuszczów Drugi	684	24	3,51%	5	0,73%	0	0,00%
19.	Długie	338	4	1,18%	4	1,18%	0	0,00%
	Łącznie	11439	121,00	1,06%	88,00	0,77%	20,00	0,17%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 9. Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach w 2016 roku.

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach								
	Miejscowość	Ludność ogółem	bezzadność w sprawach opiekuńczo wychowawczych		wielodzietne rodziny		przemoc w rodzinie	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
1.	Bystrzyca	476	5	1,05%	5	1,05%	0	0,00%
2.	Sobianowice	441	2	0,45%	12	2,72%	0	0,00%
3.	Rudnik	483	3	0,62%	6	1,24%	0	0,00%
4.	Pliszczyn	478	30	6,28%	15	3,14%	0	0,00%
5.	Łysaków	336	3	0,89%	0	0,00%	0	0,00%
6.	Kol. Świdnik Mały	232	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
7.	Świdnik Duży Pierwszy	384	1	0,26%	1	0,26%	1	0,26%
8.	Świdnik Mały	202	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
9.	Świdnik Duży Drugi	298	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
10.	Świdniczek	261	2	0,77%	1	0,38%	0	0,00%
11.	Wólka	524	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
12.	Biskupie - Kolonia	405	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
13.	Jakubowice Murowane	238	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
14.	Kolonia Pliszczyn	397	0	0,00%	1	0,25%	0	0,00%
15.	Turka	1501	1	0,07%	16	1,07%	9	0,60%
16.	Turka os. Borek	2939	13	0,44%	7	0,24%	1	0,03%
17.	Łuszczów Pierwszy	903	6	0,66%	0	0,00%	0	0,00%
18.	Łuszczów Drugi	689	5	0,73%	4	0,58%	0	0,00%
19.	Długie	345	2	0,58%	1	0,29%	0	0,00%
	Łącznie	11532	73,00	0,63%	69,00	0,60%	11,00	0,10%

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 10. Uszeregowanie miejscowości

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnik 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnik 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnik 1	mięjsowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Pliszczyn	6	5	2	18	10	2	30
Sobianowice	6	1	3	18	2	3	23
Turka	2	2	8	6	4	8	18
Bystrzyca	0	3	8	0	6	8	14
Łysaków	1	3	4	3	6	4	13
Łuszczów Drugi	1	2	5	3	4	5	12
Rudnik	0	1	7	0	2	7	9
Jakubowice Murowane	2	1	1	6	2	1	9
Długie	0	1	5	0	2	5	7
Łuszczów Pierwszy	1	0	3	3	0	3	6
Świdnik Duży Pierwszy	0	1	3	0	2	3	5
Biskupie - Kolonia	1	0	2	3	0	2	5
Świdnik Duży Drugi	1	0	1	3	0	1	4
Wólka	0	0	4	0	0	4	4
Świdniczek	0	1	1	0	2	1	3
Kolonia Pliszczyn	0	1	1	0	2	1	3
Turka os. Borek	0	0	2	0	0	2	2
Świdnik Mały	0	0	1	0	0	1	1
Kol. Świdnik Mały	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne.

Sołectwo Pliszczyn osiąga najwyższy wynik w analizie wskaźnikowej obszaru negatywnych zjawisk społecznych związanych z ubóstwem. Na drugim miejscu jest sołectwo Sobianowice. Trzecie miejsce to miejscowość Turka. W tych miejscowościach

najczęściej i w największym stopniu przekraczano wartości średnie dla Gminy w obrębie badanego wskaźnika.

5.1.3 PRZESTĘPCZOŚĆ.

Dane pozyskane z właściwej komendy Policji w Lublinie wskazują problem przestępczości w podziale na poszczególne miejscowości. Wskaźniki możliwe do weryfikacji na poziomie miejscowości w gminie wiejskiej to: Liczba przestępstw, zanotowane wykroczenia, interwencje domowe oraz przestępstwa kryminalne. Wszystkie wskaźniki liczone są na 100 mieszkańców. Największa liczba przestępstw na 100 mieszkańców odnotowana jest w Turce os. Borek, jednak ze względu na dużą liczbę mieszkańców nieznacznie przekracza średnią. Najwyższe przekroczenie średniej Gminy zanotowano w miejscowościach Biskupie Kolonia (2015), Łysaków (2015), Łuszczów Pierwszy (2016) oraz Długie (2015, 2016). Najwięcej wykroczeń według wskaźnika zanotowano w Świdniku Małym (2015) oraz w sołectwie Długie (2016). Wskaźnik liczba interwencji domowych na 100 mieszkańców największe wartości przyjmuje w Świdniku Dużym Pierwszym (2015), Świdniku Dużym Drugim (2016) oraz w miejscowości Długie (2016). Wskaźnik przestępstw kryminalnych przybiera najwyższe wartości w sołectwie Biskupie-Kolonia. Kolonia Pliszczyn okazuje się najbezpieczniejszym miejscem w całej Gminie.

Tabela nr 11. Poziom przestępczości w podziale na miejscowości.

Poziom przestępczości w podziale na miejscowości 2015										
LP.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Wykroczenia zanotowane	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Interwencje domowe	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Przestępstwa kryminalne
1.	Bystrzyca	483	0,62	3	1,04	5	0,00	0	0,00	0
2.	Sobianowice	443	1,58	7	0,90	4	1,58	7	0,23	1
3.	Rudnik	480	0,83	4	0,83	4	0,83	4	0,63	3
4.	Pliszczyn	478	0,63	3	0,63	3	1,88	9	0,21	1
5.	Łysaków	340	2,06	7	0,29	1	0,29	1	0,29	1
6.	Kol. Świdnik Mały	234	0,00	0	0,43	1	0,85	2	0,00	0
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	0,00	0	0,26	1	2,04	8	0,00	0
8.	Świdnik Mały	199	1,01	2	3,52	7	0,50	1	1,01	2
9.	Świdnik Duży Drugi	392	0,51	2	0,26	1	0,00	0	0,26	1
10.	Świdniczek	254	1,57	4	0,79	2	0,00	0	0,79	2
11.	Wólka	520	1,73	9	2,12	11	0,19	1	0,19	1
12.	Biskupie - Kolonia	383	2,87	11	0,00	0	0,00	0	1,57	6
13.	Jakubowice Murowane	245	1,22	3	0,41	1	0,41	1	0,82	2
14.	Kolonia Pliszczyn	411	0,00	0	0,24	1	0,00	0	0,00	0
15.	Turka	1470	0,61	9	1,02	15	0,54	8	0,41	6
16.	Turka os. Borek	2799	0,71	20	1,07	30	0,64	18	0,39	11
17.	Łuszczów Pierwszy	894	1,68	15	1,45	13	0,89	8	0,56	5
18.	Łuszczów Drugi	684	0,73	5	0,58	4	1,02	7	0,00	0
19.	Długie	338	2,07	7	1,78	6	0,59	2	0,30	1
	Łącznie	11439	0,97	111	0,96	110	0,67	77	0,38	43

Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Tabela nr 12. Poziom przestępczości w podziale na miejscowości.

Poziom przestępczości w podziale na miejscowości 2016										
LP.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Wykroczenia zanotowane	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Interwencje domowe	Wskaźnika na 100 mieszkańców	Przestępstwa kryminalne
1.	Bystrzyca	476	0,42	2	1,26	6	1,05	5	0,21	1
2.	Sobianowice	441	1,13	5	1,36	6	1,13	5	0,68	3
3.	Rudnik	483	1,04	5	0,83	4	0,62	3	0,21	1
4.	Pliszczyn	478	1,88	9	1,05	5	0,84	4	0,63	3
5.	Łysaków	336	0,89	3	0,89	3	0,89	3	0,30	1
6.	Kol. Świdnik Mały	232	0,86	2	0,43	1	0,43	1	0,43	1
7.	Świdnik Duży Pierwszy	384	0,52	2	0,26	1	1,30	5	0,00	0
8.	Świdnik Mały	202	1,49	3	0,50	1	0,50	1	0,00	0
9.	Świdnik Duży Drugi	298	0,00	0	2,01	6	3,36	10	0,00	0
10.	Świdniczek	261	1,15	3	0,38	1	0,00	0	0,00	0
11.	Wólka	524	1,53	8	0,00	0	0,19	1	0,95	5
12.	Biskupie - Kolonia	405	1,48	6	0,25	1	0,99	4	0,49	2
13.	Jakubowice Murowane	238	1,68	4	1,26	3	0,00	0	0,84	2
14.	Kolonia Pliszczyn	397	0,50	2	0,25	1	1,76	7	0,00	0
15.	Turka	1501	0,47	7	1,13	17	0,40	6	0,27	4
16.	Turka os. Borek	2939	0,48	14	1,22	36	0,37	11	0,27	8
17.	Łuszczów Pierwszy	903	2,44	22	1,44	13	1,77	16	0,44	4
18.	Łuszczów Drugi	689	0,58	4	0,87	6	1,45	10	0,29	2
19.	Długie	345	2,61	9	2,61	9	3,19	11	0,58	2
	Łącznie	11532	0,95	110	1,04	120	0,89	103	0,34	39

Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Tabela nr 13. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka 9kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnik 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnik 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnik 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Długie	1	3	2	3	6	2	11
Łuszczów Pierwszy	0	1	7	0	2	7	9
Biskupie - Kolonia	1	1	3	3	2	3	8
Sobianowice	0	1	5	0	2	5	7
Świdnik Mały	1	1	2	3	2	2	7
Jakubowice Murowane	0	2	3	0	4	3	7
Wólka	0	2	2	0	4	2	6
Pliszczyn	0	1	3	0	2	3	5
Świdnik Duży Pierwszy	1	0	1	3	0	1	4
Świdnik Duży Drugi	1	0	1	3	0	1	4
Świdniczek	0	1	2	0	2	2	4
Bystrzyca	0	0	3	0	0	3	3
Rudnik	0	0	3	0	0	3	3
Turka	0	0	3	0	0	3	3
Turka os. Borek	0	0	3	0	0	3	3
Łysaków	0	1	0	0	2	0	2
Kol. Świdnik Mały	0	0	2	0	0	2	2
Łuszczów Drugi	0	0	2	0	0	2	2
Kolonia Pliszczyn	0	0	1	0	0	1	1

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Największa intensywność negatywnych zjawisk z zakresu przestępczości występuje w miejscowościach Długie, Łuszczów Pierwszy oraz Biskupie-Kolonia. kolejne sołectwa notują nieco mniej intensywne występowanie wskaźnika.

5.1.4 POZIOM EDUKACJI.

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych miejscowości gminy wiejskiej. Brakuje danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik jakim jest wynik z egzaminu szóstych klas. Nie w każdej miejscowości istnieje Szkoła Podstawowa co pokazuje tabela nr 12 ale znany jest rozkład miejscowości, które są w sferze oddziaływania danej szkoły podstawowej.

Tabela nr 14. Infrastruktura szkolnictwa w Gminie Wólka w 2016 r. (stan obecny)

L.p.	Miejscowość	Przedszkole/ punkt przedszkolny	Szkoła podstawowa	Gimnazjum
1	Sobianowice	Samorządowe Przedszkole w Turce filia w Sobianowicach	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki	-----
2	Świdnik Mały	Samorządowe Przedszkole w Turce filia w Świdniku Małym	Szkoła Podstawowa	-----
3	Kolonia Pliszczyn	Samorządowe Przedszkole w Turce filia w Pliszczynie	Szkoła Podstawowa im Róży Kołaczkowskiej	Gimnazjum im. płk. pilota Wojciecha Kołaczkowskiego
4	Turka	Samorządowe Przedszkole w Turce	Szkoła Podstawowa	-----
5	Turka os. Borek	Niepubliczne Przedszkole Krasnał, Niepubliczne Przedszkole Oleńka Niepubliczny Punkt Przedszkolny Opieka i Edukacja	-----	-----
6	Łuszczów Drugi	-----	Szkoła Podstawowa im św. Jana Pawła Drugiego	-----
Razem:		4	5	1

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 15. Wynik egzaminu 6 klas w latach 2011-2015

Lp.	Szkoła Podstawowa	2011	2012	2013	2014	2015	Średni wynik z lat 2011-2015
1.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Sobianowicach	58,5	67,4	65,75	78,00	70,00	67,93
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Świdniku Małym	58,6	55,25	68,5	64,00	59,00	61,07
3.	Szkoła Podstawowa im Róży Kołaczkowskiej w Pliszczynie	50,25	64	58,15	69,60	65,00	61,40
4.	Szkoła Podstawowa w Turce	49,2	51,5	54,5	53,90	75,00	56,82
5.	Szkoła Podstawowa im św. Jana Pawła Drugiego w Łuszczowie Drugim	58,5	52,75	65,75	70,30	56,00	60,66
Średnia dla wszystkich szkół z lat 2011-2015							61,58

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 16. Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją.

LP.	Miejscowość	Średni wynik egzaminu 6 klas zgodnie z rejonizacją
1	Bystrzyca	67,93
2	Sobianowice	67,93
3	Rudnik	61,40
4	Pliszczyn	61,40
5	Łysaków	61,40
6	Kol. Świdnik Mały	61,07
7	Świdnik Duży Pierwszy	61,07
8	Świdnik Mały	61,07
9	Świdnik Duży Drugi	61,07
10	Świdniczek	61,07
11	Wólka	61,40
12	Biskupie - Kolonia	61,07
13	Jakubowice Murowane	61,40
14	Kolonia Pliszczyn	61,40
15	Turka	56,82
16	Turka os. Borek	61,40
17	Łuszczów Pierwszy	60,66
18	Łuszczów Drugi	60,66
19	Długie	61,40

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 17. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnik 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnik 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnik 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Rudnik	0	0	1	0	0	1	1
Pliszczyn	0	0	1	0	0	1	1
Łysaków	0	0	1	0	0	1	1
Kol. Świdnik Mały	0	0	1	0	0	1	1
Świdnik Duży Pierwszy	0	0	1	0	0	1	1
Świdnik Mały	0	0	1	0	0	1	1
Świdnik Duży Drugi	0	0	1	0	0	1	1
Świdniczek	0	0	1	0	0	1	1
Wólka	0	0	1	0	0	1	1
Biskupie - Kolonia	0	0	1	0	0	1	1
Jakubowice Murowane	0	0	1	0	0	1	1
Kolonia Pliszczyn	0	0	1	0	0	1	1
Turka	0	0	1	0	0	1	1
Turka os. Borek	0	0	1	0	0	1	1
Łuszczów Pierwszy	0	0	1	0	0	1	1
Łuszczów Drugi	0	0	1	0	0	1	1
Długie	0	0	1	0	0	1	1
Bystrzyca	0	0	0	0	0	0	0
Sobianowice	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

W tabeli powyżej wpisano miejscowości według osiąganego wyniku. W analizie wskaźnikowej przyjęto, że do wyznaczania obszaru zdegradowanego przyjmuje się miejscowości, w których wartość negatywnego wskaźnika jest mniej korzystna od średniej. W tym przypadku można mówić tylko o jednej szkole która pozytywnie przekracza średnią jest to Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Sobianowicach. Zgodnie z rejonizacją przyjęto, że wszystkie miejscowości przyporządkowane do danej szkoły uzyskały taki sam wynik. Pozostałe sołectwa osiągają wartość poniżej średniej dla Gminy.

5.1.5 POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO.

Zmierzenie poziomu kapitału społecznego ze względu na brak innych dostępnych wskaźników statystycznych oparto o liczbę zarejestrowanych stowarzyszeń na poziomie każdej miejscowości oraz liczbie wniosków i ilości projektów o dotacje składanych przez

stowarzyszenia do urzędu Gminy Wólka. Na terenach wiejskich większość stowarzyszeń zajmuje się działalnością kulturalną lub szeroko rozumianym krzewieniem patriotyzmu i postaw obywatelskich, dlatego wskaźnik w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wskaźnikiem adekwatnym do pomiaru zjawiska.

Tabela nr 18. Poziom kapitału społecznego.

LP.	Miejscowość	Liczba mieszkańców 2015	Liczba mieszkańców 2016	Wskaźnik liczba projektów realizowanych przy wsparciu Gminy na 100 mieszkańców	Liczba projektów realizowanych przy wsparciu Gminy w 2015 roku	Wskaźnik liczba projektów realizowanych przy wsparciu Gminy na 100 mieszkańców	Liczba projektów realizowanych przy wsparciu Gminy w 2016 roku
1.	Bystrzyca	483	476	0,00	0	0,00	0
2.	Sobianowice	443	441	0,00	0	0,00	0
3.	Rudnik	480	483	0,00	0	0,00	0
4.	Pliszczyn	478	478	0,21	1	0,00	0
5.	Łysaków	340	336	0,00	0	0,00	0
6.	Kol. Świdnik Mały	234	232	0,00	0	0,00	0
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	384	0,00	0	0,00	0
8.	Świdnik Mały	199	202	0,00	0	0,00	0
9.	Świdnik Duży Drugi	392	298	0,00	0	0,00	0
10.	Świdniczek	254	261	0,38	1	0,38	1
11.	Wólka	520	524	0,00	0	0,00	0
12.	Biskupie - Kolonia	383	405	0,00	0	0,00	0
13.	Jakubowice Murowane	245	238	0,00	0	0,00	0
14.	Kolonia Pliszczyn	411	397	0,00	0	0,00	0
15.	Turka	1470	1501	0,07	1	0,07	1
16.	Turka os. Borek	2799	2939	0,00	0	0,00	0
17.	Łuszczów Pierwszy	894	903	0,00	0	0,00	0
18.	Łuszczów Drugi	684	689	0,00	0	0,00	0
19.	Długie	338	345	0,00	0	0,00	0
Razem		11439	11532	0,03	3	0,02	2

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Na terenie Gminy Wólka zarejestrowane są 22 stowarzyszenia. Daje się zauważyć, że w większości sołectw szczególnie tam gdzie nie ma zarejestrowanych stowarzyszeń brak aktywności mierzonej tym wskaźnikiem. Wartości osiągające 0 uznano za poważne przekroczenie średniej.

Tabela nr 19. Poziom kapitału społecznego - liczba NGO.

LP.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczba zarejestrowanych stowarzyszeń na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych stowarzyszeń.
1.	Bystrzyca	476	0,42	2
2.	Sobianowice	441	0,00	0
3.	Rudnik	483	0,00	0
4.	Pliszczyn	478	0,84	4
5.	Łysaków	336	0,00	0
6.	Kol. Świdnik Mały	232	0,00	0
7.	Świdnik Duży Pierwszy	384	0,52	2
8.	Świdnik Mały	202	0,00	0
9.	Świdnik Duży Drugi	298	0,00	0
10.	Świdniczek	261	0,38	1
11.	Wólka	524	0,00	0
12.	Biskupie - Kolonia	405	0,00	0
13.	Jakubowice Murowane	238	0,42	1
14.	Kolonia Pliszczyn	397	0,00	0
15.	Turka	1501	0,20	3
16.	Turka os. Borek	2939	0,17	5
17.	Łuszczów Pierwszy	903	0,11	1
18.	Łuszczów Drugi	689	0,15	1
19.	Długie	345	0,58	2
Razem		11532	0,19	22

Opracowanie własne.

Tabela nr 20. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnikiem 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnikiem 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnikiem 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Sobianowice	0	3	0	0	6	0	6
Rudnik	0	3	0	0	6	0	6
Łysaków	0	3	0	0	6	0	6
Kol. Świdnik Mały	0	3	0	0	6	0	6
Świdnik Mały	0	3	0	0	6	0	6
Świdnik Duży Drugi	0	3	0	0	6	0	6
Wólka	0	3	0	0	6	0	6
Biskupie - Kolonia	0	3	0	0	6	0	6
Kolonia Pliszczyn	0	3	0	0	6	0	6
Turka os. Borek	0	2	1	0	4	1	5
Łuszczów Pierwszy	0	2	1	0	4	1	5
Łuszczów Drugi	0	2	1	0	4	1	5
Bystrzyca	0	2	0	0	4	0	4
Świdnik Duży Pierwszy	0	2	0	0	4	0	4
Jakubowice Murowane	0	2	0	0	4	0	4
Długie	0	2	0	0	4	0	4
Pliszczyn	0	1	0	0	2	0	2
Świdniczek	0	0	0	0	0	0	0
Turka	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Szereg miejscowości nie posiada własnych stowarzyszeń dlatego negatywny wskaźnik osiąga w nich maksymalnie wysoki poziom są to Sobianowice, Rudnik,

Łysaków, Kolonia Świdnik Mały, Świdnik Mały, Świdnik Duży Drugi, Wólka, Biskupie-Kolonia, Kolonia Pliszczyn.

5.1.6 POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM.

Adekwatnymi wskaźnikami jakimi gmina może zmierzyć poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym na poziomie miejscowości są wskaźniki badające zaangażowanie mieszkańców w sprawy ważne dla danej miejscowości czy sołectwa. Użyto tutaj dwóch wskaźników. Pierwszy to kwota pozyskanych z funduszu sołectkiego środków (ten wskaźnik mierzy skuteczność działania i zakres wizji na rozwój miejscowości) oraz liczba uczestników na zebraniach wiejskich dotyczących funduszu sołectkiego. Drugi wskaźnik pozwala sprawdzić rzeczywiste zaangażowanie społeczne mieszkańców miejscowości oba wskaźniki przeliczane są na 100 mieszkańców. Najniżej w stosunku do średniej sprawa zaangażowania społecznego wypada w sołectwach Wólka, Turka, Turka os. Borek, Łuszczów Pierwszy oraz Łuszczów Drugi, czyli w największych miejscowościach gminy.

Tabela nr 21. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

LP.	Miejscowość	Liczba mieszkańców 2015	Kwota pozyskanych środków na osobę 2016	Kwota w 2016 roku	wskaźnik uczestnictwa w zebraniach na 100 mieszkańców	Liczba osób na zebraniu wiejskim w 2015 dotyczącym podziału środków na 2016 rok	Liczba mieszkańców 2016	Kwota pozyskanych środków na osobę 2017	Kwota w 2017 roku	wskaźnik uczestnictwa w zebraniach na 100 mieszkańców	Liczba osób na zebraniu wiejskim w 2016 dotyczącym podziału środków na 2017 rok
1.	Bystrzyca	483	35,80 zł	17292,37	3,52	17	476	36,71 zł	17472,92	4,83	23
2.	Sobianowice	443	37,69 zł	16696,97	4,29	19	441	37,13 zł	16372,86	4,31	19
3.	Rudnik	480	36,40 zł	17473,58	6,25	30	483	36,49 zł	17626,41	7,25	35
4.	Pliszczyn	478	37,04 zł	17706,56	6,69	32	478	36,34 zł	17370,59	5,44	26
5.	Łysaków	340	41,19 zł	14004,75	5,00	17	336	40,81 zł	13712,27	4,46	15
6.	Kol. Świdnik Mały	234	47,90 zł	11208,97	6,41	15	232	47,75 zł	11077,27	6,90	16
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	38,83 zł	15221,43	3,83	15	384	39,37 zł	15119,32	4,95	19
8.	Świdnik Mały	199	51,64 zł	10277,05	8,04	16	202	50,28 zł	10156,29	7,92	16
9.	Świdnik Duży Drugi	392	33,08 zł	12969,28	4,34	17	298	43,70 zł	13021,54	5,70	17
10.	Świdniczek	254	46,17 zł	11726,71	6,69	17	261	45,28 zł	11819,16	6,51	17
11.	Wólka	520	35,64 zł	18534,93	3,08	16	524	35,20 zł	18445,05	3,05	16
12.	Biskupie - Kolonia	383	39,47 zł	15117,88	4,44	17	405	37,39 zł	15144,9	4,20	17
13.	Jakubowice Murowane	245	47,76 zł	11700,82	6,53	16	238	47,51 zł	11307,51	6,30	15
14.	Kolonia Pliszczyn	411	38,42 zł	15790,93	11,92	49	397	39,11 zł	15528,64	7,56	30
15.	Turka	1470	17,61 zł	25886,78	1,16	17	1501	17,04 zł	25582,6	1,07	16
16.	Turka os. Borek	2799	9,25 zł	25886,78	1,07	30	2939	8,70 zł	25582,6	0,68	20
17.	Łuszczów Pierwszy	894	28,96 zł	25886,78	1,79	16	903	28,33 zł	25582,6	1,66	15
18.	Łuszczów Drugi	684	33,42 zł	22858,03	2,92	20	689	32,82 zł	22615,02	2,47	17
19.	Długie	338	40,90 zł	13823,54	7,10	24	345	39,67 zł	13686,69	5,22	18
Razem		11439	27,98 zł	320064,14	3,50	400	11532	27,51 zł	317224,24	3,18	367

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 22. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnik 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnik 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnik 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Turka os. Borek	4	0	0	12	0	0	12
Turka	1	1	2	3	2	2	7
Wólka	0	0	2	0	0	2	2
Łuszczów Pierwszy	0	0	2	0	0	2	2
Łuszczów Drugi	0	0	2	0	0	2	2
Bystrzyca	0	0	0	0	0	0	0
Sobianowice	0	0	0	0	0	0	0
Rudnik	0	0	0	0	0	0	0
Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Łysaków	0	0	0	0	0	0	0
Kol. Świdnik Mały	0	0	0	0	0	0	0
Świdnik Duży Pierwszy	0	0	0	0	0	0	0
Świdnik Mały	0	0	0	0	0	0	0
Świdnik Duży Drugi	0	0	0	0	0	0	0
Świdniczek	0	0	0	0	0	0	0
Biskupie - Kolonia	0	0	0	0	0	0	0
Jakubowice Murowane	0	0	0	0	0	0	0
Kolonia Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Długie	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z tego zakresu ma miejsce w sołectwach Turka os. Borek oraz Turka.

5.2 ANALIZA POZOSTAŁYCH CZYNNIKÓW DLA UJAWNIENIA NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH DEGRADACJĘ OBSZARU W GMINIE WÓLKA.

5.2.1 GOSPODARKA W SZCZEGÓLNOŚCI STOPIEŃ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, KONDYCJA LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW.

Dostępny wskaźnik dotyczący poziomu przedsiębiorczości na obszarach wiejskich to wskaźnik liczby nowych zarejestrowanych podmiotów gospodarczych do liczby ludności w danej miejscowości. Wskaźnik liczony do 100 osób.

Tabela nr 23. Poziom aktywności gospodarczej.

LP.	Miejscowość	Poziom aktywności gospodarczej					
		Liczba mieszkańców w roku 2015	Wskaźnik liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców 2015	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2015 roku	Liczba mieszkańców w roku 2016	Wskaźnik liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców 2016	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na koniec 2016 roku
1.	Bystrzyca	483	0,62	3	476	0,00	0
2.	Sobianowice	443	0,68	3	441	0,68	3
3.	Rudnik	480	0,83	4	483	1,04	5
4.	Pliszczyn	478	0,84	4	478	0,63	3
5.	Łysaków	340	0,29	1	336	0,30	1
6.	Kol. Świdnik Mały	234	0,00	0	232	0,86	2
7.	Świdnik Duży Pierwszy	392	0,77	3	384	0,52	2
8.	Świdnik Mały	199	1,01	2	202	0,00	0
9.	Świdnik Duży Drugi	392	0,51	2	298	0,34	1
10.	Świdniczek	254	0,79	2	261	0,38	1
11.	Wólka	520	0,38	2	524	0,19	1
12.	Biskupie - Kolonia	383	1,04	4	405	0,74	3
13.	Jakubowice Murowane	245	0,41	1	238	0,00	0
14.	Kolonia Pliszczyn	411	0,97	4	397	0,76	3
15.	Turka	1470	0,95	14	1501	0,33	5
16.	Turka os. Borek	2799	1,14	32	2939	0,68	20
17.	Łuszczów Pierwszy	894	0,34	3	903	0,78	7
18.	Łuszczów Drugi	684	0,29	2	689	0,15	1
19.	Długie	338	0,89	3	345	0,29	1
	Łącznie	11439	0,48	55	11532	0,49	57

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Tabela nr 24. Uszeregowanie miejscowości.

Miejscowość	Wartość wskaźnika bardzo wysoka kolor szary	Wartość wskaźnika wysoka - kolor czerwony	Wartość wskaźnika niska - kolor żółty	Wartość wskaźnika bardzo wysoka pomnożona współczynnikiem 3	Wartość wskaźnika wysoka pomnożona współczynnikiem 2	Wartość wskaźnika niska pomnożona współczynnikiem 1	miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk
Bystrzyca	1	0	1	3	0	1	4
Jakubowice Murowane	1	0	1	3	0	1	4
Łuszczów Drugi	1	0	1	3	0	1	4
Kol. Świdnik Mały	1	0	0	3	0	0	3
Świdnik Mały	1	0	0	3	0	0	3
Wólka	0	1	1	0	2	1	3
Świdnik Duży Drugi	0	0	2	0	0	2	2
Łysaków	0	0	1	0	0	1	1
Świdnik Duży Pierwszy	0	0	1	0	0	1	1
Świdniczek	0	0	1	0	0	1	1
Turka	0	0	1	0	0	1	1
Łuszczów Pierwszy	0	0	1	0	0	1	1
Długie	0	0	1	0	0	1	1
Sobianowice	0	0	0	0	0	0	0
Rudnik	0	0	0	0	0	0	0
Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Biskupie - Kolonia	0	0	0	0	0	0	0
Kolonia Pliszczyn	0	0	0	0	0	0	0
Turka os. Borek	0	0	0	0	0	0	0

Opracowanie własne

Analiza pokazuje w miarę równomierne rozłożenie poziomu aktywności gospodarczej w stosunku do średniej. Przekroczenia średniej nie notują dużych wartości. Wyjątkiem są Bystrzyca, Jakubowice Murowane i Łuszczów Drugi. Cieszy tendencja wzrostowa jeśli chodzi o ilość podejmowanych działalności gospodarczych. Następuje powolny wzrost ilości firm w całej Gminie.

Turka os. Borek to sołectwo, które jest centrum przedsiębiorczości na terenie całej Gminy. Zawyża one znacznie średnią, dlatego tak wiele innych sołectw osiąga negatywny wynik.

5.2.2 ŚRODOWISKO – W SZCZEGÓLNOŚCI PRZEKROCZENIA STANDARDÓW JAKOŚCI ŚRODOWISKA, OBECNOŚCI ODPADÓW STWARZAJĄCYCH ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA, ZDROWIA LUDZI LUB STANU ŚRODOWISKA.

W Gminie Wólka na tym etapie diagnozy nie stwierdzono występowania negatywnych zjawisk w obszarze środowiska naturalnego.

5.2.3 CZYNNIKI PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE – W SZCZEGÓLNOŚCI WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ I SPOŁECZNĄ , JEJ STAN TECHNICZNY, DOSTĘP DO PODSTAWOWYCH USŁUG, ICH JAKOŚĆ, DOSTOSOWANIE ROZWIĄZAŃ URBANISTYCZNYCH DO ZMIENIAJĄCYCH SIĘ FUNKCJI OBSZARU, POZIOM OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ, STAN I JAKOŚĆ TERENÓW PUBLICZNYCH.

Aby zmierzyć występowanie stanu kryzysowego użyto porównania poszczególnych miejscowości co do występowania oraz stanu infrastruktury i dostępności podstawowych usług. Kolorem żółtym zaznaczono sołectwa pozbawione danego typu infrastruktury.

Tabela nr 25. Infrastruktura sportu i rekreacji w danej miejscowości / sołectwie / przy danej ulicy.

L.p.	Miejscowość / Sołectwo / ulica	Boisko	Orlik	Plac zabaw	Siłownia	Inne
1	Bystrzyca	1 boisko Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Bystrzycy				
2	Sobianowice			1 plac zabaw przy szkole podstawowej w Sobianowicach		1 przystań kajakowa
3	Rudnik					
4	Pliszczyn	2 Boiska do siatkówki 1 do piłki nożnej		- plac zabaw przy gimnazjum dz. 645; - plac zabaw dz. 712/1	- Siłownia przy gimnazjum, dz. 645; - siłownia dz. 712/1	Altana z miejscem organizacji ogniska ; dz. 712/1
5	Łysaków					
6	Kol. Świdnik Mały					
7	Świdnik Duży Pierwszy					Altana z miejscem organizacji ogniska
8	Świdnik Mały	Boisko przy Szkole		- 1 plac zabaw	- 1 siłownia zewnętrzna	Altana z miejscem organizacji ogniska
9	Świdnik Duży Drugi					
10	Świdniczek					
11	Wólka					
12	Biskupie - Kolonia					
13	Jakubowice Murowane				- 1 siłownia zewnętrzna	
14	Kolonia Pliszczyn					
15	Turka	- boisko przy szkole podstawowej w Turce		- 2 place zabaw przy szkole podstawowej w Turce;		Altana z miejscem organizacji ogniska w Turce przy remizie
16	Turka os. Borek	-1 boisko do siatkówki z nawierzchnią z piasku	- 1 Boisko „Orlik” do piłki nożnej; - 1 boisko do siatkówki	2 place zabaw	- 1 siłownia zewnętrzna	
17	Łuszczów Pierwszy				1 siłownia zewnętrzna	1 Altana z miejscem organizacji ogniska w Łuszczowie Pierwszym przy remizie
18	Łuszczów Drugi	1 boisko trawiaste do piłki nożnej		2 place zabaw przy szkole podstawowej w Łuszczowie		
19	Długie				1 siłownia zewnętrzna	

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Liczba obiektów infrastruktury i sportu nie jest wystarczająca i jest nierównomiernie rozłożona. Występuje szereg miejscowości pozbawionych jakiegokolwiek elementu infrastruktury sportu i rekreacji.

Tabela nr 26. Infrastruktura społeczna i kultury w danej miejscowości.

L.p.	Miejscowość / Sołectwo / ulica	GOK	Biblioteka	Świetlica	Muzeum	Izba pamięci / izba regionalna / skansen	Inne
1	Bystrzyca	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
2	Sobianowice	Brak	Brak	Świetlica szkolna	Brak	Brak	Brak
3	Rudnik	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
4	Pliszczyn	Brak	Brak	Świetlica szkolna	Brak	Brak	Brak
5	Łysaków	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
6	Kol. Świdnik Mały	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
7	Świdnik Duży Pierwszy	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
8	Świdnik Mały	Brak	Brak	Świetlica szkolna	Brak	Brak	Brak
9	Świdnik Duży Drugi	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
10	Świdniczek	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
11	Wólka	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
12	Biskupie - Kolonia	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
13	Jakubowice Murowane	Brak	Gmina Biblioteka Publiczna	Brak	Brak	Brak	Brak
14	Kolonia Pliszczyn	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak
15	Turka	Brak	Filia GBP	Świetlica szkolna	Brak	Brak	Brak
16	Turka os. Borek	Brak	Filia GBP	Brak	Brak	Brak	Brak
17	Łuszczów Pierwszy	Brak	Filia GBP	Brak	Brak	Brak	Brak
18	Łuszczów Drugi	Brak	Brak	Świetlica szkolna	Brak	Brak	Brak
19	Długie	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak	Brak

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Stan infrastruktury kultury jest na bardzo niskim poziomie. W jedenastu miejscowościach brak jakiegokolwiek infrastruktury kulturalnej. Tylko w niewielu sołectwach występuje możliwość intelektualnego i kulturalnego rozwoju dla mieszkańców dzięki istnieniu miejsc takich jak biblioteka czy świetlica.

Tabela nr 27. Infrastruktura techniczna - komunikacja w danej miejscowości .

L.p.	Miejscowość	Jakość nawierzchni dróg (zła, zadawalająca, dobra)	Kolej (stacja, przystanek)	Bezpieczeństwo (chodnik)	Komunikacja publiczna (miejscowość jest objęta lub nie)
1	Bystrzyca	Zadawalająca	Brak	Jest	Jest
2	Sobianowice	Dobra	Brak	Brak	Jest
3	Rudnik	Dobra	Brak	Jest	Jest
4	Pliszczyn	Dobra	Brak	Jest	Jest
5	Łysaków	Zadawalająca	Brak	Brak	Brak
6	Kol. Świdnik Mały	Dobra	Brak	Jest	Jest
7	Świdnik Duży Pierwszy	Dobra	Brak	Jest	Jest
8	Świdnik Mały	Dobra	Brak	Jest	Jest
9	Świdnik Duży Drugi	Dobra	Brak	Jest	Brak
10	Świdniczek	Zadawalająca	Brak	Jest	Jest
11	Wólka	Dobra	Brak	Jest	Jest
12	Biskupie - Kolonia	Dobra	Brak	Jest	Jest
13	Jakubowice Murowane	Dobra	Brak	Jest	Jest
14	Kolonia Pliszczyn	Zadawalająca	Brak	Jest	Jest
15	Turka	Zadawalająca	Brak	Jest	Jest
16	Turka os. Borek	Dobra	Brak	Jest	Jest
17	Łuszczów Pierwszy	Dobra	Brak	Jest	Jest
18	Łuszczów Drugi	Zadawalająca	Brak	Brak	Brak
19	Długie	Dobra	Brak	Jest	Jest

Opracowanie własne na podstawie danych z UG.

Problemy z infrastrukturą występują w większości sołectw najlepiej sytuacja wygląda w największych sołectwach Gminy Wólka. Linia kolejowa przecina gminę w miejscowości Kolonia Pliszczyn, stąd część torowiska jest na terenie gminy Wólka. W okolicy gminy jest przystanek RUDNIK, jednak przystanek jest na terenie gminy Lublin. Większość sołectw korzysta z dostępu do komunikacji publicznej co ułatwia korzystanie z dostępu do rynku pracy, możliwości podnoszenia kwalifikacji czy rozwoju biznesu.

5.2.4 CZYNNIKI TECHNICZNE – W SZCZEGÓLNOŚCI STOPIEŃ DEGRADACJI STANU TECHNICZNEGO OBIEKTÓW BUDOWLANYCH, W TYM O PRZEZNACZENIU MIESZKANIOWYM, ORAZ STOPIEŃ NIEFUNKCJONOWANIA ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW BUDOWLANYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE ENERGOOSZCZĘDNOŚCI I OCHRONY ŚRODOWISKA.

Poniżej przedstawiono plany dotyczące działań na terenie gminy w tym obszarze rewitalizacji a związanych z poprawą poziomu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności.²

Konieczne działania to:

Budynki użyteczności publicznej na terenie obszaru rewitalizacji - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej 2015 2020;

Budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji - Termomodernizacja budynków mieszkalnych 2015 2020;

Przedsiębiorstwa budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji - Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii ze szczególnym naciskiem na montaż instalacji wykorzystujących promieniowanie słoneczne (kolektory słoneczne, kotły na biomase) 2016 2020;

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Działania edukacyjne dot. Efektywności energetycznej na różnych szczeblach edukacji 2016 -;

Transport - Budowa ścieżek ekologicznych, rowerowych wraz z małą infrastrukturą informacyjno-turystyczną (projekt pt. „Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszaru Natura 2000 „Bystrzyca Jakubowicka” 2017 2018;

Budynki użyteczności publicznej na terenie obszaru rewitalizacji - Wprowadzenie systemu nadzoru i sterowania energią w obiektach użyteczności publicznej oraz w obiektach handlowo-usługowych (system sterowania zdalnego, monitoring, analiza danych, działania zmierzające do oszczędności energii) 2016 -;

Budynki użyteczności publicznej na terenie obszaru rewitalizacji - Kampanie promocyjne i szkolenia prowadzone na terenie budynków użyteczności publicznej mające na celu podnoszenie świadomości pracowników w kwestiach oszczędzania energii 2016 - ;

Budynki użyteczności publicznej na terenie obszaru rewitalizacji - Modernizacja oświetlenia wewnętrznego w budynkach użyteczności publicznej 2016 2018;

---

² Na podstawie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wólka.

Budynki użyteczności publicznej na terenie obszaru rewitalizacji - Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju 2016 -;

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Stworzenie punktu informacyjnego dla mieszkańców i przedsiębiorców związanego ze sprawami energetycznymi 2016 - ;

Budynki mieszkalne na obszarze rewitalizacji - Promowanie stosowania energooszczędnych rozwiązań w budownictwie, odnawialnych źródeł energii 2016 2018;

Oświetlenie uliczne na obszarze rewitalizacji- Modernizacja i montaż nowych energooszczędnych punktów oświetlenia ulicznego na terenie gminy 2016 2020;

Transport - Działania edukacyjne w sektorze transportu (ECODRIVING, promowanie stosowanie paliw ekologicznych) 2016 2018;

Transport - Wykonanie węzła przesiadkowego przy os. Borek w Turce oraz przebudowa drogi krajowej nr 82 na potrzeby transportu zbiorowego 2017 2018;

5.3 SPOSÓB WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY.

5.3.1 ZAŁOŻENIA OGÓLNE.

Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które w szczególności powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji.

Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – należy traktować także jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

5.3.2 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez zbadanie wskaźników dotyczących miejscowości lub sołectw pod kątem wykazywania stanu kryzysowego.

Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich sołectw przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.

2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:

a) analiza wskaźnikowa pokazała największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z zakresu:

- bezrobocia (wskaźnik liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców lub liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),
- ubóstwa (wskaźniki dotyczące ubóstwa, zdrowia, zaradności życiowej, bezrobocia uwzględniające liczby osób korzystających z opieki społecznej ze względu na występowanie danego problemu na 100 mieszkańców),
- przestępczości (wskaźniki dotyczące, przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców),
- niskiego poziomu edukacji (wskaźnik średnia wyniku egzaminu szóstoklasistów)
- niskiego poziomu kapitału społecznego (wskaźniki liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców, kwota pozyskanych z Gminy środków na projekty dla miejscowości na 100 mieszkańców, oraz wskaźnik ilości złożonych wniosków o dotację do urzędu Miasta na 100 mieszkańców),
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (wskaźnik liczba osób uczestniczących na zebraniach przy uchwaleniu funduszu sołectkiego i kwota dofinansowania na fundusz sołectki na 100 mieszkańców) ,

b) występowanie przynajmniej jednego policzonego w analizie wskaźnikowej negatywnego zjawiska z zakresu:

- gospodarczego – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowego – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnego – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznego – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów

budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Diagnoza wskazuje na 6 miejscowości, które spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Zgodnie z przyjętą metodologią do wyliczenia intensywności stanu kryzysowego przyjęto wyniki analizy wskaźnikowej dla sześciu podstawowych obszarów czyli ubóstwa, przestępczości, bezrobocia, edukacji aktywności społecznej i kapitału społecznego dodatkowo jako współwystępujący z problemem bezrobocia wzięto pod uwagę obszar przedsiębiorczości. W analizie wskaźnikowej wyliczenia oparto o stopień przekroczenia danego wskaźnika jego średniej wartości dla gminy. Jeśli wartość wskaźnika przekraczała w sposób negatywny wartość średnią przyjmowano wagę 1 w przypadku gdy przekroczenie nie było większe niż 100%. Jeśli przekroczenie wskaźnika przekraczało średnią dwukrotnie przyjmowano wagę 2 a jeśli ponad trzykrotnie wagę 3. Suma wyliczeń została zaprezentowana w tabeli nr 28. Miejscowości zostały uszeregowane zgodnie z natężeniem występowania wszystkich policzonych wartości wskaźników. Do obszaru zdegradowanego zaliczono wszystkie miejscowości osiągające wynik wyliczenia powyżej 9,5 punktów.

Obszar zdegradowany podzielono na 6 podobszarów obejmujących sołectwa: Łuszczów Drugi, Świdnik Mały, Jakubowice Murowane, Wólka, Długie oraz Turka Os. Borek.

Tabela nr 28. Miejscowości spełniające warunki obszaru zdegradowanego.

Lp.	Miejscowość	Miejscowości według intensywności koncentracji negatywnych zjawisk	Ubóstwo	Bezrobocie	Przestępczość	Poziom edukacji	Aktywność społeczna	Kapitał ludzki	Przedsiębiorczość
1	Łuszczów Drugi	16,33	1,33	6	0,5	1	1	2,5	4
2	Świdnik Mały	14,36	0,11	5,5	1,75	1	0	3	3
3	Jakubowice Murowane	11,75	1,00	2	1,75	1	0	2	4
4	Wólka	10,94	0,44	1	1,5	1	1	3	3
5	Turka os. Borek	10,47	0,22	0	0,75	1	6	2,5	0
6	Długie	9,53	0,78	2	2,75	1	0	2	1
7	Biskupie - Kolonia	9,06	0,56	2,5	2	1	0	3	0

8	Świdnik Duży Drugi	8,44	0,44	1	1	1	0	3	2
9	Łuszczów Pierwszy	8,42	0,67	0	2,25	1	1	2,5	1
10	Świdniczek	8,33	0,33	5	1	1	0	0	1
11	Sobianowice	8,31	2,56	1	1,75	0	0	3	0
12	Bystrzyca	8,31	1,56	0	0,75	0	0	2	4
13	Turka	8,25	2,00	0	0,75	1	3,5	0	1
14	Łysaków	7,94	1,44	1	0,5	1	0	3	1
15	Świdnik Duży Pierwszy	7,56	0,56	2	1	1	0	2	1
16	Kol. Świdnik Mały	7,50	0,00	0	0,5	1	0	3	3
17	Pliszczyn	6,36	3,11	0	1,25	1	0	1	0
18	Rudnik	5,75	1,00	0	0,75	1	0	3	0
19	Kolonia Pliszczyn	4,58	0,33	0	0,25	1	0	3	0

Opracowanie własne.

5.3.3 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytycznymi MR. Do powierzchni obszaru rewitalizacji należy zaliczyć rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji. Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji należy zaliczyć osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

Rewitalizacja jest prowadzona na obszarach, gdzie mamy do czynienia ze zjawiskiem degradacji, czyli stanem kryzysowym. Oznacza to, że nie prowadzi się rewitalizacji na terenach, które nie mogą być zdefiniowane jako zdegradowane, znajdujące się w kryzysie. Degradacja ma obejmować przestrzeń, funkcję i substancję. To znaczy, że możemy mówić o obszarze zdegradowanym w sytuacji, gdy na danym obszarze stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej (substancja) danego obszaru, czy przestrzennej, ale także jest związany ze sferą gospodarczą i społeczną (funkcja) terenu. Warto w tym miejscu podkreślić, że rewitalizacja ma rozwiązywać problemy danego obszaru związane ze wszystkimi sferami, a nie jedną z nich. Dlatego też nie można mówić o rewitalizacji w miejscu, gdzie

planowane są do wdrożenia jedynie przedsięwzięcia związane np. z remontem zniszczonych przestrzeni, czy budową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a pomijając działania bezpośrednio wpływające pozytywnie na rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru. Ale także nie należy pomijać aspektu działań infrastrukturalnych. Działania infrastrukturalne powinny być narzędziem do osiągnięcia celów ekonomicznych i społecznych i być tym celom podporządkowane.

Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszary rewitalizacji. Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne ustalenie dodatkowych kryteriów.

Po pierwsze uznano, że do obszaru rewitalizacji muszą wejść obszary zamieszkałe. Według wytycznych na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym. Ze względu na brak danych według, których można by wyliczyć wskaźniki z analizy wskaźnikowej na poziomie np. poszczególnych ulic danej miejscowości, przyjęto, że nagromadzenie negatywnych zjawisk występuje w tym samym stopniu na całym terenie zamieszkałym danej miejscowości.

Po drugie określono, że do obszaru rewitalizacji można włączyć sołectwo nie posiadające infrastruktury mogącej służyć rewitalizacji (zakłada się wzmocnienie infrastruktury istniejącej w sąsiednich miejscowościach oddziałujących na obszar o dużym nagromadzeniu negatywnych zjawisk) lub sołectwa gdzie infrastruktura wymaga modernizacji lub wyposażenia aby mogła służyć rewitalizacji społecznej.

Wszystkie kryteria spełniają Łuszczów Drugi, Jakubowice Murowane, Długie oraz Turka Os. Borek. Poniżej przedstawiono tabelę ze wskazaniem obszarów gdzie nagromadzenie negatywnych zjawisk jest największe w każdej miejscowości.

Tabela nr 29. (obszary nagromadzenia negatywnych zjawisk) w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Łuszczów Drugi	Jakubowice Murowane	Długie	Turka os. Borek
Bezrobocie	Poziom aktywności gospodarczej	Przestępczość	Poziom kapitału ludzkiego
Poziom aktywności gospodarczej	Poziom kapitału ludzkiego	Poziom kapitału ludzkiego	Poziom aktywności społecznej
Poziom kapitału ludzkiego	Przestępczość	–	Przestępczość

Ubóstwo	Poziom edukacji	Poziom edukacji	Poziom edukacji
Poziom edukacji	–	–	–
Infrastruktura społeczna	Infrastruktura społeczna	Infrastruktura społeczna/ kultury	Infrastruktura społeczna/ kultury ³
Infrastruktura techniczna-komunikacyjna	–	–	–

Opracowanie własne.

Liczba ludności w 2016r. na terenie całej gminy to 11439 osób, łącznie w Łuszczowie Drugim, Jakubowicach Murowanych, Długie oraz Turce Osiedlu Borek czyli sołectwach wiejskich wskazanych w całości (oś Borek w części) do objęcia rewitalizacją zamieszkuje 3430 osób co daje mniej niż 30% mieszkańców gminy czyli mniej niż 3431 osób.

Powierzchnia całej Gminy Wólka to 7322 ha. Obszar rewitalizacji jest mniejszy niż 1464,4 ha, które stanowią 20% powierzchni Gminy i wynosi 398,1ha.

³ Przy tak dużej liczbie mieszkańców w miejscowości filia GBP nie jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb ani z zakresu kultury ani kwestii społecznych.

6 WIZJA I CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.

6.1 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI).

"ZAPEWNIENIE NA OBSZARZE REWITALIZACJI DOSTĘPU DO PODSTAWOWEJ INFRASTRUKTURY DLA DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA, DBAŁOŚĆ O ATRAKCYJNE MIEJSCA PRACY, GWARANCJA EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO POTRZEB I ASPIRACJI MIESZKAŃCÓW, ZWIĘKSZENIE OBECNOŚCI KULTURY W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ, PRZEŁAMANIE WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO, TROSKA O ŚRODOWISKO NATURALNE - STWORZENIE DOBRYCH I BEZPIECZNYCH WARUNKÓW ŻYCIA DLA OBECNYCH I PRZYSZŁYCH MIESZKAŃCÓW."

6.2 CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE ZIDENTYFIKOWANYM POTRZEBOM REWITALIZACYJNYM KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK.

W niemal wszystkich podobszarach rewitalizacji największym problemem jest poziom kapitału społecznego, oraz poziom aktywności społecznej. Towarzyszą temu słabe wskaźniki przedsiębiorczości i w niektórych miejscowościach wskaźniki wysokiego bezrobocia. Problemem staje się przestępczość. Ubóstwo mierzone wskaźnikami związanymi z objęciem mieszkańców opieką społeczną ze względu na szeroko rozumianą niezaradność życiową, bezrobocie i zdrowie dotyczy mniejszej liczby miejscowości. Poniżej przedstawione cele są wynikiem konsultacji ze społecznością lokalną. Są odpowiedzią na problemy wynikające z diagnozy oraz sformułowane podczas badań ankietowych. Wynikają z nich propozycje fiszek projektowych będących odpowiedzią na zidentyfikowane problemy.

Włączenie osób i grup zagrożonych wykluczeniem ze społeczności oraz mających ograniczony dostęp do usług i infrastruktury w przypadku obszarów rewitalizacji w Gminie Wólka dotyczy całych sołectw. Obszary wiejskie charakteryzują się dużą hermetycznością oraz wzajemnymi powiązaniem. Lokalne inicjatywy niemal zawsze na początku są przyjmowane z nieufnością i krytykowane, kiedy jednak przekonają do siebie mieszkańców często w projekty angażuje się duża część społeczności. Działaniem, które pomaga uzyskać akceptację lokalnej społeczności są konsultacje społeczne oraz praca w terenie. Największe nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych występuje w

społecznościach gdzie barierą jest brak jakiejkolwiek infrastruktury czy zagospodarowanej przestrzeni na bazie, której można prowadzić działania i realizować projekty rewitalizacyjne. Wskazywane w trakcie konsultacji społecznych grupy zagrożone wykluczeniem to młodzież, seniorzy, oraz rodziny objęte opieką społeczną i bezrobotni. Utrudnienia w komunikacji w szczególności dotyczą osoby starsze, często niewystarczająco samodzielne, oraz dzieci zmniejszając ich bezpieczeństwo. Działania skierowane do tych grup oparte będą na projektach realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz partnerów zaangażowanych w projekty finansowane z Unii Europejskiej oraz środków krajowych.

Zgodnie z ideą rewitalizacji planowanie LPR w pierwszym kroku skupia się na likwidacji barier dla obszarów i grup, które wymagają wsparcia.

Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podstawową barierą na obszarach wytypowanych do rewitalizacji takich jak Osiedle Borek czy Jakubowice Murowane jest niedostatek lub brak infrastruktury, którą można wykorzystać do prowadzenia działań o charakterze rewitalizacji społecznej. Kluczowa inwestycja to głęboka modernizacja obiektu w Jakubowicach Murowanych tak aby mógł służyć mieszkańcom całego obszaru rewitalizacji. Ponadto takie wykorzystanie przestrzeni publicznej w miejscowościach os. Borek czy Łuszczów Drugi aby służyła ona integracji oraz gwarantowała bezpieczne warunki spędzania czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów.

Wskaźnik monitorowania dla celu – Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba obiektów infrastruktury służącej rewitalizacji.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki dotyczące kapitału ludzkiego zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.

Przyczyną większości niekorzystnych zjawisk społecznych w tym np. ubóstwa, przestępczości, jest niezaradność w procesie wychowawczym rodzin oraz dysfunkcje związane z uzależnieniem od alkoholu. Działania skierowane na poprawę stanu w tym obszarze skierowane będą do rodzin i osób objętych opieką społeczną. Charakter działań to profilaktyka, wsparcie leczenia oraz działania edukacyjne oraz integracyjne. Kierunki działań to:

- prowadzenie w szkołach i innych placówkach oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych (informacja i edukacja);

- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców, tak aby potrafili wspierać abstynencję dziecka i przygotować go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu oraz programów i przedsięwzięć profilaktycznych;
- wdrażanie efektywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w świetlicach środowiskowo – wychowawczych we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami z terenu gminy;
- imprezy integracyjne dla rodzin promujące zdrowy tryb życia;
- wdrażanie programów profilaktyczno – interwencyjnych w odniesieniu do różnych grup;
- wspieranie działania grup samopomocowych, grup wsparcia i terapeutycznych;

Wspierane będą pomysły z zakresu:

- prowadzenie terapii rodzinnej i specjalistycznego poradnictwa;
- wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz rodzin;
- zwiększenie zakresu wsparcia społecznego rodzin;
- kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich przez szkołę (pedagogizacja rodziców);
- współpracę różnych instytucji w zakresie diagnozowania warunków życia rodziny i organizowania działań pomocowych.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki ubóstwa zawarte w analizie wskaźnikowej.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki przestępczości zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Działania skierowane na poprawę sytuacji na rynku pracy będą skierowane do osób bezrobotnych oraz osób młodych. Będą to działania edukacyjne (w tym szkolenia zawodowe), informacyjne oraz wsparcie techniczne w ubieganiu się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub udział w projektach unijnych szkoleniowych i doradczych. Grupą docelową w ramach celu 1.3 są też przedsiębiorcy w szczególności zamierzający tworzyć nowe miejsca pracy. Wsparcie skierowane będzie na rozwój istniejących firm oraz zakładanie nowych przedsiębiorstw. W Jakubowicach Murowanych planuje się utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej z inkubatorem przedsiębiorczości.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki przedsiębiorczości zawarte w analizie wskaźnikowej.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki bezrobocia zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Działania poprawiające stan kapitału społecznego to przede wszystkim wsparcie organizacji w realizacji ich pomysłów i projektów, rozwój instytucjonalny i merytoryczny wsparcie organizacyjne. Działania te skierowane będą na wsparcie istniejących stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych, ich członków oraz na realizację nowych przedsięwzięć, projektów oraz wspieranie rozwoju nowych podmiotów. Głównym celem wspieranych organizacji będzie integracja społeczności lokalnej. Podczas naboru fiszek projektowych pojawiło się szereg ciekawych pomysłów realizowanych w oparciu o zrewitalizowaną infrastrukturę społeczną, kulturalną i sportową.

Działania skierowane będą szczególnie do osób dotychczas nie zainteresowanych lub pozbawionych możliwości większego zaangażowania społecznego. Będą to między innymi seniorzy, osoby z niskim wykształceniem, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, ale także osoby w trudnej sytuacji życiowej, matki pozostające poza rynkiem pracy ze względu na wychowywanie dzieci, osoby ze względu na pracę nie mające informacji o działaniach społeczności oraz szereg innych grup, które mogą bardziej zaangażować się społecznie z korzyścią dla siebie i społeczności.

Podjęte zostaną działania informacyjne i edukacyjne skierowane na przełamywanie efektu bierności wobec lokalnych procedur demokratycznych, szczególnie w obszarze funduszu sołectkiego, konsultacji społecznych decyzji ważnych dla społeczności. Działania przewidziane w tym celu charakteryzować będzie wspólne działanie, włączanie się mieszkańców, realizacja oddolnych pomysłów. Przywracanie wspólnoty przez działania integracyjne, tworzenie przestrzeni do spotkań i podtrzymywania relacji jest punktem wyjścia do dalszych bardziej zaawansowanych projektów. Większość projektów objętych celem realizowana będzie na bazie zmodernizowanej w procesie rewitalizacji infrastruktury.

Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba operacji i projektów integrujących środowisko obszaru rewitalizacji.

Wskaźnik monitorowania dla celu - wskaźniki zaangażowania społecznego zawarte w analizie wskaźnikowej.

Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

W trakcie badań diagnostycznych wskazano na lokalne zasoby, ale także bariery i ograniczenia w rewitalizacji obszarów, gdzie nagromadzenie zjawisk kryzysowych jest największe. Na podobszarach rewitalizacji istnieją niezagospodarowane przestrzenie w tym na terenie os. Borek, które mogą służyć jako tereny rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jednak obecnie ze względu na słaby poziom zagospodarowania tego terenu możliwości są ograniczone. W przyszłości część terenów może zacząć pełnić nowe funkcje związane z turystyką. W ramach celu przewiduje się też działania związane z udostępnieniem terenów zielonych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, podniesieniem poziomu czystości obszarów, inwestycjami w OZE itp..

Wskaźnik monitorowania dla celu - liczba obiektów lub przestrzeni publicznych poddanych procesom rewitalizacji.

7 LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI ZAWIERAJĄCYMI, W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO PROJEKTU/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO, CO NAJMNIEJ: NAZWĘ I WSKAZANIE PODMIOTÓW GO REALIZUJĄCYCH, ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ, LOKALIZACJĘ (MIEJSCE PRZEPROWADZENIA DANEGO PROJEKTU), SZACOWANĄ WARTOŚĆ, PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI.

Poniżej przedstawiono projekty rewitalizacyjne dotyczące obszaru rewitalizacji. Projekty wzajemnie się ze sobą uzupełniają, jednocześnie są podzielone w taki sposób, aby można było rewitalizację prowadzić etapami. Cele LPR sformułowano dla całego obszaru rewitalizacji. W każdej miejscowości poddanej rewitalizacji występują mniej więcej te same problemy o różnym nasileniu dlatego przyjęto jednolite cele. Ze względu na fakt, iż nie wszystkie miejscowości rewitalizacji graniczą ze sobą utworzono 4 podobszary rewitalizacji. Jakubowice Murowane i Długie, Turka os. Borek (część) Łuszczów Drugi. Każdy projekt o charakterze inwestycyjnym będzie przygotowaniem miejsc i przestrzeni dla projektów społecznych proponowanych przez mieszkańców oraz organizacje i instytucje.

Oprócz projektów inwestycyjnych oraz propozycji składanych przez mieszkańców, organizacje pozarządowe, LPR przewiduje projekty społeczne skierowane do osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Te projekty będą realizowane na terenie każdego podobszaru rewitalizacji z wykorzystaniem infrastruktury wskazanej w poszczególnych projektach. Koordynacja i zarządzanie całym projektem tego typu pozostawać będzie w zakresie GOPS lub podmiotu prywatnego realizującego projekt w partnerstwie. Jest to wskazane ze względu na stopień trudności przy realizacji tego typu operacji.

Wszystkie projekty wpisują się w cele LPR a te wynikają z problemów określonych w diagnozie. Duży nacisk na rewitalizację obiektów, które mogłyby służyć społeczności wynika z konieczności przełamania bariery jaką jest na terenie całego obszaru rewitalizacji niewielka ilość i duży stopień degradacji takich obiektów.

7.1 PROJEKTY I POMYSŁY - OBSZAR REWITALIZACJI JAKUBOWICE MUROWANE, DŁUGIE.

Nazwa projektu: Przebudowa starego budynku Urzędu Gminy Wólka ze zmianą funkcji użytkowej na Centrum Aktywności Lokalnej wraz z filią biblioteki jako multimedialne centrum wiedzy, kultury i informacji w miejscowości Jakubowice Murowane.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt będzie polegał na przebudowie zdegradowanego budynku znajdującego się pod adresem Jakubowice Murowane 8 (działka nr ew. 705, 706), w którym była siedziba Urzędu Gminy Wólka oraz nadanie mu nowej funkcji użytkowej w zakresie społecznym i kulturalnym wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem.

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż teren ten potrzebuje infrastruktury mogącej być miejscem na realizację przedsięwzięć mających wpływ na minimalizację wykluczenia społecznego, w tym osób starszych. Obiekt zostanie przebudowany w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla mieszkańców Gminy. Budynek dostosowany będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Będzie pełnił funkcję społeczno-kulturalną. Stanie się miejscem, w którym swoją działalność będą mogły realizować organizacje pozarządowe działające na rzecz osób wykluczonych społecznie. W budynku planowane są pomieszczenia: świetlica, pomieszczenia gospodarcze, sala konferencyjnej do spotkań, biblioteka, sala komputerowa. W związku z potrzebą promowania przedsiębiorczości zapewnione zostanie miejsce na inkubator przedsiębiorczości. W otoczeniu terenu inwestycji planuje się miejsce na obsługę komunikacyjną, ścieżki rekreacyjne wśród zaaranżowanego ogrodu z altaną i miejscem dla dzieci (plac zabaw).

Wsparcie zostanie skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem zamieszkujące obszar rewitalizacji, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu. Będzie to młodzież, seniorzy, osoby bezrobotne, podopieczni OPS, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy.

Wskazane wyżej osoby będą korzystały z utworzonego Centrum Aktywności Lokalnej poprzez udział w spotkaniach, warsztatach, imprezach okolicznościowych, podczas wypożyczania księgozbiorów z biblioteki oraz będą miały możliwość korzystania z czytelnicy oraz sali komputerowej.

Przedsiębiorcy będą mieli możliwość korzystania z inkubatora przedsiębiorczości, który będzie służył promowaniu oraz rozwojowi przedsiębiorczości.

Przedsiębiorstwa w ramach utworzonego inkubatora przedsiębiorczości będą mogły uzyskać m.in. wsparcie doradcze w prowadzonej działalności gospodarczej, możliwość korzystania po preferencyjnych cenach z powierzchni biurowej, magazynowej, wystawienniczej, pomoc merytoryczną w zarządzaniu firmą, udostępnienie zaplecza i usług biurowych, nawiązanie współpracy pomiędzy firmami.

Dodatkowo grupą docelową będą organizacje pozarządowe, które będą mogły wykorzystywać powstałą infrastrukturę do prowadzonych działań na rzecz społeczności lokalnej. Obecnie organizacje te realizują swoje działania w salki konferencyjnej Urzędu Gminy Wólka, jednak powierzchnia jest niewystarczająca, aby zrealizować działania na większą skalę i dla większej liczby mieszkańców.

Do realizacji przedsięwzięcia będą wykorzystywani animatorzy oraz wolontariusze, którzy będą realizować działania przewidziane w ramach funkcjonowania utworzonego Centrum Aktywności Lokalnej. Planowane jest poszerzenie oferty edukacyjnej poprzez utworzenie: „Kącika Malucha”, „Klubu seniora”, punktu „Czas na rękodzieło”, w ramach których prowadzone będą systematyczne spotkania. W Centrum Aktywności Lokalnej poprawi się funkcjonalność i jakość usług, a poszerzona oferta kulturalno-edukacyjna umożliwi zaktywizowanie różnych grup wiekowych społeczności lokalnej.

Potrzebne wyposażenie to między innymi:

- zakup wyposażenia biblioteki (regały, stoliki, biurka, krzesła itp.);
- zakup i instalacja nowoczesnego sprzętu komputerowego;
- dostosowanie budynku do obsługi osób niepełnosprawnych;
- zakup wyposażenia pomieszczeń gospodarczych i biurowych;
- zakup wyposażenia sali konferencyjnej;
- zakup wyposażenia świetlicy;

Miejsce realizacji projektu: Jakubowice Murowane

Szacowana wartość projektu: ok. 2 000 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych podmiotu realizującego projekt. Działania warsztatowe prowadzone w Centrum Aktywności Lokalnej będą pozyskiwane ze środków UE oraz ze środków własnych Gminy Wólka oraz podmiotów realizujących zaproponowane działania.

Prognozowane rezultaty: Realizacja projektu pozwoli na uporządkowanie ładu przestrzennego przestrzeni publicznej rewitalizowanego obszaru oraz nadania mu nowych funkcji – zagospodarowanie terenu na cele społeczno-gospodarcze oraz kulturowe mieszkańców.

W ramach realizowanego projektu wsparty zostanie 1 obiekt infrastruktury zlokalizowany na rewitalizowanym obszarze. Obiekt ten zostanie dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; rozwoju aktywności gospodarczej poprzez poprawę warunków do rozwoju przedsiębiorczości; poprawy infrastruktury zaspokajającej podstawowe potrzeby mieszkańców; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; rozwoju lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o zasoby lokalne. Na terenie obiektu będą realizowane projekty dotyczące wszystkich podobszarów rewitalizacji pkt 7.3 oraz te dotyczące tylko podobszaru os. Borek.

Nazwa projektu: Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie warsztatów bożonarodzeniowych

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł:

Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Koło Gospodyń Wiejskich w Długim

Opis projektu: organizacja warsztatów bożonarodzeniowych dla mieszkańców z różnych grup wiekowych. Podczas warsztatów uczestnicy będą mogli poznać techniki wykonywania ozdób świątecznych oraz zasady przygotowywania potraw tradycyjnych. Zrealizowane działania będą służyły integracji międzypokoleniowej mieszkańców, poznaniu staropolskich tradycji bożonarodzeniowych.

Miejsce realizacji projektu: Centrum Aktywności Lokalnej w Jakubowicach Murowanych

Szacowana wartość projektu: 2 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: działanie będzie realizowane cyklicznie w okresie świątecznym w latach 2018-2022

Źródło finansowania: środki własne

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczności lokalnej oraz pobudzenie więzi sąsiedzkich. – sposób pomiaru sprawozdanie z wydarzeń.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Projekt będzie miał też pozytywny wpływ na edukację dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Nazwa projektu: Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie warsztatów wielkanocnych

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Koło Gospodyń Wiejskich w Długim

Opis projektu: organizacja warsztatów wielkanocnych dla mieszkańców z różnych grup wiekowych. Podczas warsztatów uczestnicy będą mogli poznać techniki wykonywania ozdób świątecznych. Zrealizowane działania będą służyły integracji międzypokoleniowej mieszkańców, poznaniu staropolskich tradycji wielkanocnych.

Miejsce realizacji projektu: Centrum Aktywności Lokalnej w Jakubowicach Murowanych

Szacowana wartość projektu: 2 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: działanie będzie realizowane cyklicznie w okresie świątecznym w latach 2018-2022

Źródło finansowania: środki własne

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczności lokalnej oraz pobudzenie więzi sąsiedzkich. – sposób pomiaru sprawozdanie z wydarzeń.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Projekt będzie miał też pozytywny wpływ na edukację dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji.

Nazwa projektu: Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie Dnia Kobiet

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: organizacja spotkania z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, podczas którego przeprowadzone zostaną m.in. prelekcje/pogadanki/porady o zdrowym żywieniu i zasadach stosowania diety, zdrowym stylu życia, z zakresu wizażu, technik makijażu oraz stylizacji i kreowania wizerunku, występy artystyczne, wystawy biżuterii, rękodziela.

Miejsce realizacji projektu: Centrum Aktywności Lokalnej w Jakubowicach Murowanych

Szacowana wartość projektu: 5 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: działanie będzie realizowane cyklicznie w okresie 2018-2022

Źródło finansowania: środki własne Gminy Wólka

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczności lokalnej oraz pobudzenie więzi sąsiedzkich. – sposób pomiaru sprawozdanie z wydarzeń.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne.

Nazwa projektu: Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie spotkania ze Świętym Mikołajem.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: organizacja spotkania ze świętym Mikołajem dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, podczas którego przeprowadzone zostaną m.in. animacja w postaci m.in. gier i zabaw dla dzieci i młodzieży z nagrodami, poczęstunek, zabawa taneczna, postać św. Mikołaja, który wręczy dzieciom prezenty, pogadanki na temat tradycji bożonarodzeniowych.

Miejsce realizacji projektu: Centrum Aktywności Lokalnej w Jakubowicach Murowanych

Szacowana wartość projektu: 5 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: działanie będzie realizowane cyklicznie w okresie 2018-2022

Źródło finansowania: środki własne Gminy Wólka

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczności lokalnej oraz pobudzenie więzi sąsiedzkich. – sposób pomiaru sprawozdanie z wydarzeń.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne.

7.2 PROJEKTY I POMYSŁY - OBSZAR REWITALIZACJI ŁUSZCZÓW DRUGI.

Nazwa projektu: Adaptacja terenu w rejonie szkoły w Łuszczowie Drugim.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt zakłada budowę boiska wielofunkcyjnego (do koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej) oraz budowę bieżni wokół boiska, budowę pomieszczenia socjalnego, szatni oraz WC, budowę trybun i ogrodzenia.

Powyższy projekt zapewni prowadzenie dodatkowych zajęć sportowych, co umożliwi powstanie drużyn sportowych skupiających zainteresowane osoby.

Przebudowa boiska istniejącego (dawne LZS)

Miejsce realizacji projektu: Łuszczów Drugi

Szacowana wartość projektu: 200 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych Gminy i funduszu sołectkiego.

Prognozowane rezultaty: Powstanie 1 trwale zagospodarowana przestrzeń wielofunkcyjna służąca rewitalizacji - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Poprawa stanu infrastruktury sportowej zwiększy atrakcyjność takiej formy spędzania czasu. Dzięki zwiększeniu dostępności do obiektu oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli, co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania związane ze spożywaniem używek, niewłaściwymi sposobami spędzania czasu czy choćby oderwania dzieci i młodzieży od Internetu i komputera.

Nazwa projektu: Turniej Rugby w Łuszczowie Drugim.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt zakłada przeprowadzenie turnieju Rugby dzieci i młodzieży na boisku wielofunkcyjnym. Do udziału w turnieju zostaną zaproszone drużyny z całego województwa lubelskiego, gospodarzami wydarzenia będzie drużyna Rugby ze Szkoły Podstawowej w Łuszczowie. W ramach turnieju zostanie zorganizowany poczęstunek dla uczestników turnieju oraz zakupione zostaną nagrody/dyplomy/medale dla zwycięzców turnieju oraz drobne pamiątki dla wszystkich uczestników.

Miejsce realizacji projektu: Łuszczów Drugi zrewitalizowaną przestrzeń wokół szkoły.

Szacowana wartość projektu: 4 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: środki własne Gminy Wólka

Prognozowane rezultaty: zwiększenie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, zwiększenie integracji i więzi społecznych z drużynami z terenu województwa lubelskiego, wykorzystanie potencjału dzieci i młodzieży trenującej w drużynie Rugby działającej przy Szkole Podstawowej w Łuszczowie.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Młodzież znajdzie sposób spędzania czasu. Osiągnięty zostanie efekt prewencji dzieci będą miały zorganizowany czas powstanie alternatywa dla niewłaściwych zachowań.

Nazwa projektu: Turniej Piłki nożnej w Łuszczowie Drugim.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt zakłada przeprowadzenie turnieju piłki nożnej dzieci i młodzieży na boisku wielofunkcyjnym. Do udziału w turnieju zostaną zaproszone drużyny z powiatu lubelskiego. W ramach turnieju zostanie zorganizowany poczęstunek dla uczestników turnieju oraz zakupione zostaną nagrody/dyplomy/medale dla zwycięzców turnieju oraz drobne pamiątki dla wszystkich uczestników.

Miejsce realizacji projektu: Łuszczów Drugi zrewitalizowaną przestrzeń wokół szkoły.

Szacowana wartość projektu: 3 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: środki własne Gminy Wólka

Prognozowane rezultaty: zwiększenie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, zwiększenie integracji i więzi społecznych z drużynami z terenu województwa lubelskiego.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Młodzież znajdzie sposób spędzania czasu. Osiągnięty zostanie efekt prewencji dzieci będą miały zorganizowany czas powstanie alternatywa dla niewłaściwych zachowań.

Nazwa projektu: Modernizacja i rozbudowa budynku szkoły w Łuszczowie Drugim.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt zakłada rozbudowę budynku szkolnego o obiekt sali gimnastycznej, szatni dla uczniów szkoły podstawowej, wykonanie dodatkowych sal lekcyjnych oraz adaptację pomieszczeń umożliwiającą dalsze funkcjonowanie zespołu 'Łuszczowiaczy' (chodzi o zapewnienie sali do treningów dla zespołu oraz zapewnienie garderoby na stroje zespołu.). Na bazie obiektu powstaną nowe koła zainteresowań dla uczniów szkoły.

Miejsce realizacji projektu: Łuszczów Drugi

Szacowana wartość projektu: 2 500 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych Gminy i funduszu sołectkiego.

Prognozowane rezultaty: Powstanie 1 obiekt sportowo oświatowy - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Poprawa stanu infrastruktury sportowej zwiększy atrakcyjność takiej formy spędzania czasu. Dzięki zwiększeniu dostępności do Sali gimnastycznej oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania związane ze spożywaniem używek, niewłaściwymi sposobami spędzania czasu czy choćby oderwania dzieci i młodzieży od Internetu i komputera.

7.3 PROJEKTY I POMYSŁY - OBSZAR REWITALIZACJI TURKA OS. BOREK.

Nazwa projektu: Podniesienie poziomu integracji społecznej zagospodarowanie terenu wokół "Orlika". Na Osiedlu Borek na potrzeby społeczno kulturalne mieszkańców w tym dzieci i osób starszych.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Projekt polega na trwałym zagospodarowaniu wolnej przestrzeni gminnej wokół „Orlika” na Osiedlu Borek oraz zmianie dotychczasowych funkcji części tego terenu. Punktem wyjścia do przygotowania projektu była potrzeba utworzenia na Osiedlu miejsca służącego integracji mieszkańców, w tym dzieci, młodzieży i osób starszych, a także osób z grup wykluczenia społecznego. Taką potrzebę niejednokrotnie zgłaszali mieszkańcy, których pomysły na zagospodarowanie miejsca znajdują się w projekcie.

Projekt ma na celu, po pierwsze, zapewnienie miejsca do zabawy dla dzieci w różnym wieku. Zasadnym byłoby zatem utworzenie placu zabaw z podziałem na strefy: dla dzieci małych, dzieci starszych oraz z częścią rekreacyjno – sportową. Z myślą o młodzieży utworzony zostałby skatepark (np. wykorzystanie na ten cel „wygasłego” targowiska). Atrakcyjną formą aktywnego spędzania czasu wolnego z rówieśnikami są gry podwórkowe, na które zostanie przeznaczona część terenu.

Osiedle Borek charakteryzuje się dużą aktywnością osób w wieku 50+, dla której brakuje na Osiedlu przestrzeni do integracji. Z myślą o tej grupie utworzona zostanie „strefa szachowa”. Szachownice umieszczone zostaną na trwałe do murowanych stolików (4 szt.), przy każdym stoiku zostaną wmurowane dwa siedziska. Utworzenie strefy szachowej pozwoli dodatkowo na rozegranie gminnych turniejów szachowych.

Nieodzownym elementem służącym wielopokoleniowej integracji będzie przestrzeń z wiatą rekreacyjną i miejscem na grill i ognisko. Pod zadaszoną altaną umieszczone zostaną stoliki i ławki. W pobliżu będzie źródło z bieżącą wodą.

Uzupełnieniem całości przestrzeni publicznej będzie utworzenie ścieżek spacerowych, nasadzenie roślin, postawienie ławek i koszy na śmieci, monitoring i ogrodzenie terenu.

Dużym problemem na planowanym do zagospodarowania terenie jest znajdujący się na nim Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W związku z tym, iż nie ma możliwości przeniesienia PSZOK w inne miejsce, zasadnym będzie odseparowanie go od części rekreacyjnej. W tym celu składowisko odpadów zostanie ogrodzone wysokim murem, który będzie służył jako mural wizualnie wpisujący się w estetykę miejsca.

Wykonane zostaną:

1. plac zabaw dla dzieci składający się z 3 stref: dla dzieci małych, dla dzieci starszych, część rekreacyjno-sportowa (np. ścianka wspinaczkowa, zjazd linowy – tyrolka)
2. skatepark
3. mural – spełniający dwie funkcje: z jednej strony odseparowujący Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, z drugiej (zewnątrznej) umożliwiający utrwalenie twórczości artystycznej
4. ścieżka gier podwórkowych: np. gra w klasy, chińczyk, 4 murowane stoliki z dwoma siedziskami z wmurowaną szachownicą do gry w szachy
5. wiata rekreacyjna z miejscem na ognisko/ grill i miejscem z bieżącą wodą - potrzebne oświetlenie i monitoring
6. zagospodarowanie terenu, wykonanie odpowiednich nawierzchni, nasadzenia roślin, postawienie ławek i koszy na śmieci, ogrodzenie terenu, monitoring.

Miejsce realizacji projektu: Osiedle Borek

Szacowana wartość projektu: 50 000 zł

Planowany okres realizacji: 2018-2020

Źródło finansowania: Planowane jest, aby wydatek został sfinansowany w ramach projektu składanego w odpowiedzi na konkurs w ramach Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich oraz ze środków własnych Gminy.

Prognozowane rezultaty: Powstanie 1 trwale zagospodarowana przestrzeń wielofunkcyjna - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się do odbudowy więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania; wzmocnieniu kapitału społecznego oraz integracji społeczności lokalnej; nastąpi integracja międzypokoleniowa, osiągnięty zostanie efekt prewencji (młodzi ludzie znajdą dodatkowe miejsce do spędzania czasu i wykorzystania go według własnych pomysłów), młodzi rodzice w szczególności matki zyskają przestrzeń do spotykania się z innymi osobami wspólnie organizując czas dzieciom. Wzrośnie zaangażowanie lokalnych liderów powstanie możliwość organizowania wydarzeń dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Nazwa projektu: Biblioteka multimedialnym miejscem spotkań i rozwoju talentów mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 1 Modernizacja infrastruktury służącej rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gminna Biblioteka Publiczna w Wólce.

Opis projektu: Projekt będzie polegał na budowie nowego obiektu w celu stworzenia nowoczesnej, funkcjonalnej i przyjaznej przestrzeni dostępnej dla mieszkańców gminy Wólka. W ramach projektu zostanie również zakupione wyposażenie biblioteki (regały, stoliki, biurka, krzesła, itp.) oraz nowoczesny sprzęt i oprogramowanie komputerowe. Przestrzeń biblioteki zostanie zaprojektowana z myślą o różnych grupach wiekowych mieszkańców gminy. Pod uwagę zostaną również wzięte różne potrzeby funkcjonalne miejsca.

Siedziba gminnej biblioteki obecnie jest za mała w stosunku do ilości czytelników. Nie ma możliwości na znaczne zwiększenie księgozbiorów, a tym bardziej brakuje miejsca na organizację spotkań o charakterze kulturalno-społecznym.

W nowym budynku biblioteki znajdzie miejsca czytelnia dla dzieci oraz czytelnia dla dorosłych. Przy aranżacji przestrzeni zostaną zastosowane mechanizmy umożliwiające korzystanie z pomieszczeń przez osoby z niepełnosprawnościami (w tym, m.in. winda w przypadku piętrowego budynku) oraz podjazdy. Wśród pomieszczeń, poza czytelniami, znajdzie się magazyn na książki oraz sale konferencyjne z przesuwными ścianami (umożliwiające utworzenie jednej dużej sali lub kilku mniejszych – w zależności od potrzeb). Dzięki temu w budynku biblioteki będą mogły odbywać się różnego rodzaju zajęcia rozwijające talenty kulturalne mieszkańców gminy. Jedna z sal będzie mogła również służyć jako inkubator przedsiębiorczości.

Zakupione regały w części czytelniczej będą wyposażone częściowo w kółka, co również umożliwi swobodną aranżację przestrzeni.

Wychodząc na przeciw standardom europejskim, w bibliotece zostanie utworzony kącik kawiarniany, zaś przed biblioteką ogródek, w którym będzie można spędzić czas przy kawie i książce.

- 1 wielofunkcyjny budynek
- 2 czytelnie: dla dzieci i dorosłych
- 3 małe sale z możliwością aranżacji na jedną większą
- część magazynowa
- rozwiązania dla osób z niepełnosprawnościami, w tym winda/ podjazdy, zastosowanie rozwiązań dla osób niedowidzących
- zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku, w tym nasadzenia roślin, ogrodzenie
- monitoring

Miejsce realizacji projektu: Osiedle Borek

Szacowana wartość projektu: 2 000 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 2018-2022

Źródło finansowania: Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa Priorytet II oraz środki własne gminy. Wysokość dotacji 75%.

Prognozowane rezultaty: Celem projektu jest stworzenie miejsca wydarzeń społecznych i kulturalnych poprzez wykonanie obiektu infrastruktury społeczno kulturalnej - sposób pomiaru: dokumenty zakupu, dokumentacja budowlana. itp.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne

Nazwa projektu: Piknik historyczny- szlakiem Króla Jana III Sobieskiego w gminie Wólka

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Fundacja Biała Róża

Opis projektu: Głównym celem jest integracja mieszkańców gminy Wólka poprzez organizację festynu historycznego na terenie Gminy Wólka w okresie do końca czerwca 2018 roku. Festyn odbędzie się na Osiedlu Borek w Turce (plac przy Orliku).

Bardzo ważnym celem będzie propagowanie treści historyczno – patriotycznych wśród mieszkańców. Chcemy przybliżyć i zachęcić ich w ciekawy sposób do poznawania historii naszego regionu, szczególnie z zakresu czasów Króla Jana III Sobieskiego.

Projekt będzie służył popularyzacji wiedzy historycznej, kształtowaniu postaw patriotycznych oraz integracji społeczności lokalnej poprzez zabawy i konkursy. Najmłodszy dzięki udziałowi w grach i zabawach nabywają wiedzę o historii naszego kraju, a szczególnie naszej gminy. Poznają dziedzictwo Króla Jana III Sobieskiego oraz jego rodu, a tym samym dziedzictwo Rzeczypospolitej Szlacheckiej.

Dodatkowo podczas spotkania przeprowadzona zostanie edukacja ratownicza wśród mieszkańców z ćwiczeń praktycznych w zakresie pierwszej pomocy, działaniom zapobiegawczym zagrożeniom oraz pokazy reagowania na zagrożenia w formie inscenizacji.

Miejsce realizacji projektu: Osiedle Borek

Szacowana wartość projektu: 29 800,00 PLN

Planowany okres realizacji: 01.04.2018 do 15.06.2018

Źródło finansowania: Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęte PROW na lata 2014-2020, LGD Kraina wokół Lublina/ środki własne Fundacji

Prognozowane rezultaty: Celem projektu jest integracja mieszkańców gminy Wólka poprzez organizację festynu historycznego oraz popularyzacja walorów turystycznych naszego regionu. Projekt jest odpowiedzią na sygnalizowane przez mieszkańców potrzeby rozwijania integracji i pasji. Organizowane spotkanie to okazja do wspólnie spędzonego czasu w ciekawy i aktywny sposób. Poprzez imprezy chcemy nawiązywać współpracę z gospodarstwami agroturystycznymi, aby poszerzać ofertę turystyczną podregionu oraz umożliwiać turystom stworzenia oferty, która będzie bardziej komplementarna i będzie bardziej atrakcyjna dla turystów z dalszych regionów. 1 impreza historyczna – sposób pomiaru dokumentacja fotograficzna, sprawozdanie z imprezy.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Propozycja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji będzie nie tylko uczestnictwo bierne ale też zaangażowanie się w przygotowanie i wykonanie niektórych części imprezy. Młodzież będzie zachęcana do udziału oraz wzięcie odpowiedzialności np. za czystość w wyznaczonych miejscach. Dzięki temu budowana będzie wśród młodzieży postawa odpowiedzialności i włączania w "dorosłe" przedsięwzięcia taka by młodzi ludzie mieli pierwsze doświadczenia z wolontariatem.

7.4 PROJEKTY REALIZOWANE W KAŻDYM PODOBSZARZE REWITALIZACJI.

Nazwa projektu: Aktywne działanie kluczem do zwiększenia integracji społeczno- kulturalnej w gminie Wólka ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Fundacja Biała Róża

Opis projektu: Celem projektu jest podniesienie kompetencji 45 osób, które pełnią bądź chcą pełnić rolę animatorów i liderów społeczności lokalnych. Powyższy cel zostanie osiągnięty dzięki realizacji działań w postaci szkoleń i warsztatów, które zostaną skierowane do osób podejmujących role liderów, inicjatorów czy animatorów społecznych w pierwszej kolejności na obszarze rewitalizacji gminy Wólka. Projekt jest merytorycznym wsparciem dla liderów lokalnych i animatorów życia społeczno-kulturalnego w podejmowaniu aktywnych działań na rzecz społeczności lokalnej. W konsekwencji będzie to miało przełożenie na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców. W ramach projektu wsparciem zostanie objęte 85 osób, które będą uczestnikami praktycznego warsztatu pt. Od teorii do praktyki- sieciowanie społeczności lokalnej. Będą to mieszkańcy poszczególnych sołectw z terenu gminy Wólka.

W ramach projektu przewidziano wsparcie dla 45 uczestników będącym liderami i animatorami, jak również dla 85 mieszkańców gminy Wólka, którzy uczestniczyć będą w spotkaniach warsztatowych przeprowadzanych przez przeszkolonych animatorów.

Uczestnikami projektu może być każdy mieszkaniec gminy Wólka, który chce działać na rzecz społeczności lokalnej w roli animatora bądź też lidera. W pierwszej kolejności brani pod uwagę będą kandydaci z terenu rewitalizacji a większość działań będzie miała miejsce w zmodernizowanych dzięki rewitalizacji obiektach.

Miejsce realizacji projektu: Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę.

Szacowana wartość projektu: 15 849,45 PLN

Planowany okres realizacji: od 01.02.2018 do 31.08.2018

Źródło finansowania: Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęte PROW na lata 2014-2020, LGD Kraina wokół Lublina/środkie własne Fundacji.

Prognozowane rezultaty: Projekt jest merytorycznym wsparciem dla liderów lokalnych i animatorów życia społeczno-kulturalnego w podejmowaniu aktywnych działań na rzecz społeczności lokalnej. W konsekwencji będzie to miało przełożenie na zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców. 45 osób uzyska wsparcie w działalności liderek – sposób pomiaru ankietą na koniec projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne. Uaktywnią się nowi liderzy lokalnej społeczności.

Nazwa projektu: Wsparcie III sektora na terenie obszaru rewitalizacji.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Fundacja Biała Róża

Opis projektu: Celem projektu jest wsparcie 20 liderów i animatorów organizacji pozarządowych z terenu gminy Wólka poprzez promocję i wyróżnienie za dotychczasową pracę, nagrodzenie najaktywniejszej organizacji NGO nagrodą w wysokości 1000 zł z przeznaczeniem na działalność statutową oraz stworzenie sieci wymiany doświadczeń z 30 osobami z organizacji działających na terenach gmin Niemce i Jastków, podczas jednego z dwóch spotkań a także pozyskanie narzędzia do komunikacji społecznej w postaci strony internetowej przez Fundację „Biała Róża”. Zorganizowanie spotkania

organizacji NGO z terenu gm. Wólka, celem wymiany doświadczeń oraz opracowania folderu promocyjnego- organizacje pozarządowe na terenie gm. Wólka

Wyposażenie 50 uczestników spotkania w materiały konferencyjne w postaci: (NOTES, DŁUGOPIS, PENDRIVE, TECZKA, TORBA) oraz zapewnienie im wyżywienia w postaci 2 przerw kawowych i jednej obiadowej.

Miejsce realizacji projektu: Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji i poza nim

Szacowana wartość projektu: 16 063,10 PLN

Planowany okres realizacji: 01.03.2018 do 30.09.2018

Źródło finansowania: Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęte PROW na lata 2014-2020, LGD Kraina wokół Lublina/środki własne Fundacji.

Prognozowane rezultaty: Celem projektu jest integracja przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu gm. Wólka oraz gmin Niemce i Jastków, z terenu LGD, poprzez organizację konkursu na najaktywniejszą organizację NGO z terenu naszej gminy, oraz organizację dwóch spotkań, jednego dotyczącego opracowania folderu promocyjnego organizacje NGO z naszego terenu, oraz drugiego galę rozdania nagród w konkursie, połączoną ze spotkaniem I Forum Organizacji Pozarządowych w Gminie Wólka, z udziałem liderów organizacji pozarządowych z gmin. Niemce i Jastków. 20 liderów i animatorów lokalnych ngo zostanie objętych wsparciem, organizacja pozarządowa z terenu rewitalizacji otrzyma nową stronę internetową – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Realizacja projektu przyczyni się to do stworzenia sieci wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie integracji społeczno-kulturalnej w tym na obszarach rewitalizacji 3 gmin.

Nazwa projektu: Integracyjny Plener Rodzinny

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.

Podmiot realizujący: Fundacja Biała Róża

Opis projektu: Stworzenie aktywnej przestrzeni integracyjnej dla rodzin na imprezach plenerowych. Wyposażenie Fundacji Biała Róża w duże gry plenerowe umożliwi uatrakcyjnienie otwartych imprez służąc lokalnej społeczności, doposażenie Fundacji w aparat fotograficzny będzie miało wpływ na dokumentację i archiwizację a także promocję organizacji. Przeprowadzenie 14 szkoleń, w tym 7 z nordic walkingu i 7 w zakresie inicjacji imprez lokalnych, wyłonienie lokalnych liderów.

Działania zaplanowane w proj. z pewnością zaktywizują mieszkańców do działania, pozwolą realizować własne pasje, zdobyć nowe, przydatne umiejętności oraz nawiązać kontakty i pozytywne relacje międzypokoleniowe.

Miejsce realizacji projektu: Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji i poza nim

Szacowana wartość projektu: 16 057,99 PLN

Planowany okres realizacji: 01.03.2018 do 30.09.2018

Źródło finansowania: Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęte PROW na lata 2014-2020, LGD Kraina wokół Lublina/środkie własne Fundacji.

Prognozowane rezultaty: Działania zaplanowane w projekcie: spotkania międzypokoleniowe są zgodne z celem ogólnym projektu grantowego, gdyż służą aktywizacji i integracji społeczno-kulturalnej mieszkańców zarówno tych najmłodszych jak i najstarszych. Działania będą prowadzone w trzech obszarach.: zdrowia fizycznego (aktywność ruchowa z nordic walking), Sprawnego umysłu(rozgrywki drużynowe na świeżym powietrzu z wykorzystaniem gier plenerowych) oraz integracji społecznej (spotkania z animatorami). Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji. 1 wsparta organizacja pozarządowa z terenu rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Nazwa projektu: Aktywny Senior

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.

Podmiot realizujący: Fundacja Biała Róża

Opis projektu: Celem działania jest aktywizacja seniorów, realizacja ich pasji, zdobywanie nowych umiejętności oraz nawiązanie kontaktów i pozytywnych relacji.

Celem projektu jest przeprowadzenie 20 warsztatów artystycznych w na terenie 4 podobszarów rewitalizacji gminy Wólka w okresie od 15.12.2017 do 30.09.2018r.

-popularyzacja rękodzieła,

-zdobycie nowych umiejętności

-sposób na spędzanie wolnego czasu oraz poznanie osób o podobnych zamiłowaniach

-rozbudzenie w ludziach zainteresowania różnymi dziedzinami sztuki i zachęcania ich do zmierzenia się ze swoimi możliwościami twórczymi

- integracja osób oraz propagowanie czynnego uczestnictwa w kulturalnym życiu mieszkańców

- wspieranie lokalnej kultury i dziedzictwa narodowego
- podtrzymanie tradycji związanej z kulturą ludową i jej pielęgnowanie
- przekaz tradycji ludowej lokalnej społeczności, szczególnie młodemu pokoleniu

Działania zaplanowane w projekcie, tj. warsztaty czy też spotkania międzypokoleniowe są zgodne z celem ogólnym projektu grantowego, gdyż służą aktywizacji społecznej seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Miejsce realizacji projektu: Wszystkie podobszary rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 14 500,00 PLN

Planowany okres realizacji: 15.12.2017 do 30.09.2018

Źródło finansowania: Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objęte PROW na lata 2014-2020, LGD Kraina wokół Lublina/ środki własne Fundacji

Prognozowane rezultaty: Aktywizacja społeczna seniorów. Bezpośrednim rezultatem jest 20 warsztatów artystycznych – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne.

Nazwa projektu: Promocja niskoemisyjności w gminie Wólka

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest montaż opraw oświetlenia zewnętrznego. Inwestycja poza zmniejszeniem kosztów eksploatacji zapewni lepsze doświetlenie miejscowości, poprawi walory estetyczne gminy Wólka oraz przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa poruszania się po drogach gminy, zarówno dla kierowców, jak i dla pieszych. W ramach zadania zamontowane zostaną oprawy typu LED. Grupą docelową będą mieszkańcy Gminy Wólka. Zakres projektu wynika z aktualnego planu gospodarki niskoemisyjnej przyjętego Uchwałą Rady Gminy z dnia 31 lipca 2015 r. nr XI.70.2015.

Miejsce realizacji projektu: gmina Wólka ze szczególnym uwzględnieniem podobszarów rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 1 057 960,00 PLN

Planowany okres realizacji 15.03.2018- 28.12.2018

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 5.5 Promocja niskoemisyjności)/środki własne

Prognozowane rezultaty: Wykonanie jednego zadania inwestycyjnego – sposób pomiaru dokumentacja zakupu, dokumentacja budowlana.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Montaż oświetlenia wpłynie na poprawę jakości życia i zwiększenie bezpieczeństwa społeczności lokalnej, co bezpośrednio wpływa i oddziałuje na obszar rewitalizacji gminy Wólka.

Nazwa projektu: OZE w Gminie Wólka- montaż kolektorów słonecznych i kotłów na biomasę

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Gmina Wólka

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest zakup i instalacja solarnych systemów grzewczych centralnej wody użytkowej oraz pieców na biomasę. Instalacje solarne zostaną zamontowane na 513 obiektach prywatnych w Gminie Wólka (łącznie moc 1 995 kW). W ramach projektu zostanie zainstalowanych również 25 pieców na biomasę (łącznie moc 505 kW). Celem realizowanej inwestycji jest poprawa środowiska naturalnego, czystości wód i gleby oraz powietrza Gminy Wólka. Stan środowiska zostanie dostosowany do wymagań Polski i Unii Europejskiej, a tym samym przyczyni się do poprawy, jakości życia mieszkańców, oraz racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Miejsce realizacji projektu: Cała gmina, Projekt realizowany na obszarze rewitalizacji i poza nim

Szacowana wartość projektu: 5 756 648,43 zł

Planowany okres realizacji: 27.04.2016- 31.12.2019

Źródło finansowania: Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, w ramach Działania 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE./środki własne

Prognozowane rezultaty: poprawa efektywności energetycznej gminy poprzez zastosowanie systemu energii odnawialnej. Przedmiotem projektu jest zakup i instalacja solarnych systemów grzewczych centralnej wody użytkowej oraz pieców na biomasę. Instalacje solarne zostaną zamontowane na 513 obiektach prywatnych w Gminie Wólka (łącznie moc 1 995 kW) . W ramach projektu zostanie zainstalowanych również 25 pieców na biomasę (łącznie moc 505 kW) . Dotychczasowe konwencjonalne źródła energii

cieplnej zostaną zastąpione darmową energią słoneczną, co w rezultacie poprawi jakość powietrza ograniczając emisję CO₂. 513 obiektów zyska nowe ekologiczne rozwiązania – sposób pomiaru dokumentacja budowlana, sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO₂ i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery. Inwestycje pozwolą na zmniejszenie wydatków na energię gospodarstw domowych co wpłynie pozytywnie na budżety domowe oraz zmniejszy poziom ubóstwa. Ponadto montaż instalacji kolektorów słonecznych i kotłów na biomasę wpłynie na poprawę jakości życia i zwiększenie bezpieczeństwa społeczności lokalnej, co bezpośrednio wpływa i oddziałuje na obszar rewitalizacji gminy Wólka.

Nazwa projektu: Program skierowany do osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo „Ku przyszłości”.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce

Opis projektu: Projekt będzie realizowany poprzez działania na rzecz aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Wólce (Program Aktywizacja i Integracja – PAI) oraz uzupełniająco działania aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej pozostałych klientów Ośrodka. Zaplanowane zadania do realizacji w ramach projektu to: indywidualne doradztwo psychologiczne i zawodowe, doradztwo grupowe, szkolenia zawodowe, staże.

Miejsce realizacji projektu: Cała gmina w pierwszej kolejności kwalifikowani będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Projekt będzie oparty tam gdzie to możliwe na zmodernizowanej infrastrukturze obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 280 000,00 zł

Planowany okres realizacji: 01/2018-06/2019

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 11.1 Aktywne włączenie)/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Objęcie wsparciem mieszkańców z 4 podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Wzmocnienie kapitału społecznego oraz integracja społeczności lokalnej.

Nazwa projektu: Dzienny opiekun. System opieki domowej.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce

Opis projektu: Tworzenie warunków do opieki domowej dla chorych i niepełnosprawnych mieszkańców z Gminy Wólka. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania – sąsiedzkie usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Program realizowany będzie poprzez: warsztaty, szkolenia, kursy, staże.

Miejsce realizacji projektu: Cała gmina w pierwszej kolejności kwalifikowani będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Projekt będzie oparty tam gdzie to możliwe na zmodernizowanej infrastrukturze obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 300 00,00 PLN

Planowany okres realizacji: 06.2018-12.2020

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne)/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Wzrost dostępności i podniesienie jakości usług społecznych. Rozwój środowiskowych usług społecznych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców. Objęcie wsparciem mieszkańców z 3 podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Odbudowa więzi społecznych mieszkańców w celu wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania. Dzięki realizacji operacji mieszkańcy będą włączani w sąsiedzka pomoc, wykształcone zostaną prawidłowe nawyki zainteresowania losem osób starszych z lokalnego środowiska.

Nazwa projektu: Od szkolenia do zatrudnienia- YEI

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Podmiot realizujący: Lubelska wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy

Opis projektu: Projekt będzie miał za zadanie wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo

oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy). Wsparcie edukacyjno-zawodowe realizowane będzie w projekcie poprzez warsztaty, szkolenia, instrumenty rynku pracy, staże, itd.

W ramach projektu wsparte zostaną osoby w wieku 15-24 lat, bez pracy, niekształące się i nieszkolące (tzw. młodzież NEET), ale także – zaniedbujące obowiązek szkolny lub obowiązek nauki (niekontynuujące nauki po ukończeniu gimnazjum), zagrożone wykluczeniem społecznym, które mają problemy z odnalezieniem się na rynku pracy i usamodzielnieniem się. W projekcie mogą także wziąć udział osoby mające niskie kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje zawodowe niedostosowane do potrzeb rynku pracy, takie które nie mają doświadczenia zawodowego i nie wiedzą jak poszukiwać zatrudnienia. Wsparciem zostaną objęte osoby najbardziej potrzebujące profesjonalnej pomocy, znajdujące się z powodu uwarunkowań rodzinnych i środowiskowych w szczególnie trudnej sytuacji.

Miejsce realizacji projektu: Cała Polska w gminie w pierwszej kolejności kwalifikowani będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Projekt będzie oparty tam gdzie to możliwe na zmodernizowanej infrastrukturze obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 24 295 000,00⁴ zł

Planowany okres realizacji: 2017-2018 r.

Źródło finansowania: Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, poddziałanie 1.3.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, Wiedza Edukacja Rozwój

Prognozowane rezultaty: Objęcie wsparciem mieszkańców z 3 podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nazwa projektu: Program reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej skierowany do mieszkańców Gminy Wólka z obszarów objętych rewitalizacją.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 2 Rozwój społeczności przez wsparcie rodziny.

Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

⁴ Koszty całego ogólnopolskiego projektu.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce

Opis projektu: Programy na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową, w tym: programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja programów aktywności lokalnej.

Miejsce realizacji projektu: obszar rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 790 000,00 PLN

Planowany okres realizacji: 06.2018-12.2020

Źródło finansowania: Fundusze UE (RPO WL 2014-2020 Działanie 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego)/środki gminy (wkład własny)

Prognozowane rezultaty: Objęcie wsparciem mieszkańców z 3 podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nazwa projektu: Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym-animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego- edycja 2017.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 3 Aktywizacja zawodowa i wsparcie przedsiębiorczości.

Podmiot realizujący: Stowarzyszenie POSTIS wraz z Partnerami: Powiatowym Urzędem Pracy w Lublinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Konopnicy, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wólce

Opis projektu: Projekt polega na realizacji następujących działań dla podopiecznych OPS w Wólce: indywidualne spotkania z psychologiem, indywidualne poradnictwo zawodowe, grupowe warsztaty treningu interpersonalnego, Coaching pracy grupowej, zajęcia z gospodarowania środkami finansowymi i przedsiębiorczości 3 miesięczne staże zawodowe.

Miejsce realizacji projektu: Cała gmina w pierwszej kolejności kwalifikowani są mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Szacowana wartość projektu: 70 000,00 PLN⁵

Planowany okres realizacji: 04.2016-12.2017

Źródło finansowania: program Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu- nowy wymiar 2020”

Prognozowane rezultaty: Objęcie wsparciem mieszkańców z 3 podobszarów rewitalizacji – sposób pomiaru sprawozdanie z realizacji projektu.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nazwa projektu: Podniesienie jakości pracy pracowników socjalnych i całego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wólce.

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel 5 Poprawa sfery przestrzenno-funkcjonalnej terenów rewitalizacji.

Podmiot realizujący: Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce

Opis projektu: Realizacja projektu ma na celu podniesienie jakości pracy pracowników socjalnych i całego ośrodka poprzez wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na odzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej i usług socjalnych. Wprowadzone w wyniku działań projektu zmiany powinny wprowadzić rozwiązania optymalizujące wykorzystanie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionych pracowników i wpłynąć na zwiększenie udziału w działaniach OPS pracy socjalnej. Projekt ma na celu również podniesienie bezpieczeństwa pracy pracowników ośrodka.

Miejsce realizacji projektu: OPS w Wólce.

Szacowana wartość projektu: 450 00,00 PLN

Planowany okres realizacji: 11.2017-05.2019

Źródło finansowania: projekt będzie realizowany w ramach II Osi priorytetowej Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji PO WER - Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, (Priorytet Inwestycyjny 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie)

⁵ Przyznana kwota dotacji na realizację projektu

Prognozowane rezultaty: podniesienie jakości pracy pracowników socjalnych i całego ośrodka poprzez wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na odzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej i usług socjalnych.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: podniesienie jakości pracy pracowników socjalnych i całego ośrodka poprzez wdrożenie usprawnień organizacyjnych polegających na odzieleniu pracy administracyjnej od pracy socjalnej i usług socjalnych.

Nazwa projektu: Wszystko już było, ale nie w Wólce

Cel rewitalizacji w jaki wpisuje się pomysł: Cel. 4 Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji poprzez działania integrujące.

Podmiot realizujący: Gminna Biblioteka Publiczna w Wólce

Opis projektu: Przygotowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej dla lokalnej społeczności i zachęcanie do uczestniczenia w wydarzeniach organizowanych przez bibliotekę. Zaznajomienie młodych ludzi z zagadnieniami książki w różnych aspektach i ukazywanie jej bogactwa. Różnorodność działań ma na celu angażowanie wszystkich grup mieszkańców; konkurs literacki "Baśnie i legendy lokalne" skierowany do wszystkich grup wiekowych, cykl zajęć "Psie Lato, czyli kynoedukacja w bibliotece" dla dzieci do lat 12, warsztaty teatralne i plastyczne dla młodzieży do lat 18. Otwarta dla wszystkich podsumowująca impreza "Listopadowe Czytanie Wyspiańskiego" będzie prezentować efekty warsztatów, nagrodzone prace konkursowe i galerię fotograficzną z przebiegu zadania będzie także włączeniem się w tradycję Narodowego Czytania. Na płycie i w folderze zostaną utrwalone najlepsze prace konkursowe.

Miejsce realizacji projektu: GBP w Wólce, Filia GBP w Turce, osiedle Borek, Szkoła Podstawowa w Pliszczynie

Szacowana wartość projektu: 30 700,00 PLN

Planowany okres realizacji: 01.06.2017-31.12.2017

Źródło finansowania: projekt realizowany ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Właściwego do Spraw Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu PARTNERSTWO DLA KSIĄŻKI 2017 /środki gminy (wkład własny).

Prognozowane rezultaty:

Główną ideą zadania jest skuteczne zainteresowanie oraz oswojenie dzieci i młodzieży z rolą biblioteki poprzez tworzenie w niej nowych funkcji kulturotwórczych dostosowanych do ich oczekiwań i możliwości odbioru. Rezultatem uzyskanym dzięki tym działaniom będzie wzmocnienie funkcji bibliotek jako ośrodków animujących kulturę oraz aktywizujących społeczność lokalną. Celem strategicznym będzie pozyskanie nowych czytelników oraz ukazanie biblioteki jako jednostki aktywnej i kulturotwórczej, mającej

możliwość poszerzenia zainteresowań u dzieci i młodzieży z małych miejscowości, które nie znajdą takiej szansy nigdzie indziej. Ponadto wyłonienie osób uzdolnionych i stworzenie im okazji do zaprezentowania swoich możliwości. Rezultatem będą także płyty i foldery z pracami konkursowymi oraz galeria fotografii. Sposób pomiaru dokumentacja biblioteki.

Uzasadnienie wpływu na obszar rewitalizacji: Projekt wpłynie na rozwój kapitału ludzkiego i włączenie społeczności lokalnej w życie społeczne.

7.5 CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ;

W trakcie prac nad dokumentem LPR zgłoszono szereg pomysłów na projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W czasie spotkań, kiedy podsumowywano prace oraz dyskutowano nad zgromadzonymi pomysłami, społeczność lokalna uznała, że wszystkie zgłoszone projekty o ile znajdą się środki na ich finansowanie powinny zostać zrealizowane. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie zostały opisane w sposób pozwalający na ich dokładne określenie oraz zaplanowanie w czasie.

7.6 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/ PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI;

Istotnym aspektem determinującym sukces rewitalizacji na terenie Gminy jest włączenie społeczności lokalnej w działania realizowane na obszarze objętym projektami rewitalizacyjnymi, w tym organizacji pozarządowych realizujących inicjatywy m.in. na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i wyrównywania szans.

Podstawowym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy, zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jaki poszczególnymi przedsięwzięciami, jest zatem dojrzała partycypacja społeczna. Formy dojrzałej partycypacji społecznej wskazane zostały Ustawą o rewitalizacji. Warunkiem dojrzałości wskazanym w art. 5 ust. 3 jest dążenie do wypowiedzenia się wszystkich interesariuszy, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt. 1, oraz wszystkich interesariuszy prowadzących na obszarze rewitalizacji działalność, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt. 3 i 4 na etapie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Partycypacja społeczna realizowana może być z wykorzystaniem form wskazanych w ustawie. Dla zapewnienia powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazane jest jednak rozważenie także innych, możliwych form współpracy pomiędzy interesariuszami, takich jak spotkania, warsztaty, imprezy okolicznościowe, itp.

Kolejnym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jak i pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami jest funkcjonowanie jednostki koordynującej przedsięwzięcia rewitalizacyjne na danym obszarze (tzw. operatora

rewitalizacji). Władze Gminy ustanowić muszą skuteczny system wdrożeniowy, który z jednej strony zapewni dobrą koordynację między poszczególnymi aktorami (w tym jednostkami organizacyjnymi gminy), z drugiej strony będzie dostosowany do uwarunkowań instytucjonalnych, skali działań rewitalizacyjnych itd. Jako jednostkę taką wskazany został Zespół ds. Rewitalizacji powołany powołany w Gminie Wólka. Zauważyć należy, że koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczy nie tylko etapu ich realizacji, ale także planowania. Planując i realizując konkretne zadania należy w optymalny sposób wykorzystywać dostępny potencjał znajdujący się na danym obszarze - zarówno społeczny jak i przestrzenny - zapewniając właściwą koordynację działań rewitalizacyjnych oraz wykorzystując dostępne instrumenty wsparcia.

Rolą jednostki koordynującej jest zatem rozpoznanie potencjału na danym obszarze już na etapie planowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale także wskazanie możliwych instrumentów finansowego oraz pozafinansowego wsparcia tych przedsięwzięć, jak również instrumentów eliminacji potencjalnych barier.

W ramach koordynacji działań rewitalizacyjnych warto mieć również na uwadze fakt, że grono interesariuszy takich działań jest dość szerokie, więc zasadne jest dążenie do integracji tych działań w celu optymalizacji wykorzystania dostępnych zasobów (w tym funduszy unijnych). Istnieje zatem potrzeba ścisłej współpracy pomiędzy interesariuszami rewitalizacji a gminą w celu podejmowania działań, w tym pozyskiwania środków finansowych, na przedsięwzięcia wskazane w LPR.

Głównym zadaniem zespołu ds. rewitalizacji będzie zarządzanie prawidłowym wykonaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wszystkie projekty realizowane przez jednostki gminne lub inne podmioty zgłoszone do LPR będą wymagały zgłoszenia ich rozpoczęcia do zespołu. Dzięki pracy komórki możliwe będzie koordynowanie działań w czasie. Zespół oceni możliwość wykorzystywania zrewitalizowanej infrastruktury do realizacji projektów społecznych. Dostosowanie projektów społecznych realizowanych w całym obszarze rewitalizacji do uwarunkowań w danej miejscowości. Zespół będzie miał prawo zwracać się o informacje związane z etapem, na którym obecnie jest realizowana operacja, zgodności prowadzonych działań z założeniami LPR, celami oraz rezultatami. Koordynacja umożliwi objęcie odpowiednią pomocą każdego podobszaru a wypracowane dobre praktyki z jednej miejscowości będą stosowane w innych podobszarach. Zespół ds. rewitalizacji współpracuje ściśle z interesariuszami rewitalizacji przedstawiając im coroczne sprawozdanie z osiągniętych założeń, zrealizowanych projektów i osiągniętych rezultatów. Sprawozdanie publikowane będzie na stronach www gminy. Zespół przyjmuje też wszelkie wnioski dotyczące zmiany lub aktualizacji LPR. Zespół może samodzielnie przygotowywać wnioski o zmianę lub aktualizację LPR. Interesariusze w drodze konsultacji społecznych opiniują wszelkie składane przez Zespół

lub za jego pośrednictwem wnioski związane ze zmianą LPR. Po pozytywnej opinii są przedkładane wójtowi gminy oraz do uchwalenia przez radę gminy.

7.7 INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PRZEDSIĘWZIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W LIT. F ORAZ G WYTYCZNYCH MR, Z INDYKATYWNYMI WIELKOŚCIAMI ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ (TAKŻE SPOZA FUNDUSZY POLITYKI SPÓJNOŚCI NA LATA 2014-2020 – PUBLICZNE I PRYWATNE ŚRODKI KRAJOWE W CELU REALIZACJI ZASADY DODATKOWOŚCI ŚRODKÓW UE);

Zawarte w poniższej tabeli projekty w większości będą realizowane przy udziale środków zewnętrznych. W razie niepowodzenia w pozyskaniu finansowania, realizacja części projektów inwestycyjnych zostanie przesunięta w czasie lub wykonana w mniejszym zakresie. Projekty społeczne w razie braku finansowania zewnętrznego będą realizowane z większym udziałem finansowania własnego i w oparciu o istniejącą infrastrukturę, jednak ich oddziaływanie może być mniejsze a okres oczekiwania na efekty dłuższy.

Tabela nr 30. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – szacunkowe ramy finansowe.

Projekt	Termin realizacji	Typ projektu	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania	
					Środki publiczne	Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7
Przebudowa starego budynku Urzędu Gminy Wólka ze zmiana funkcji użytkowej na Centrum Aktywności Lokalnej wraz z biblioteka jako multimedialne centrum wiedzy, kultury i informacji w miejscowości Jakubowice Murowane.	2018-2020	Inwestycyjny	Gmina Wólka	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie warsztatów bożonarodzeniowych	2018-2022	Społeczny	Koło Gospodyń Wiejskich w Długim	2 000,00	2 000,00	0,00
Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie warsztatów wielkanocnych	2018-2022	Społeczny	Koło Gospodyń Wiejskich w Długim	2 000,00	2 000,00	0,00
Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie Dnia	2018-2022	Społeczny	Gmina Wólka	5 000,00	5 000,00	0,00

Kobiet						
Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez zorganizowanie spotkania ze Św. Mikołajem	2018-2022	Społeczny	Gmina Wólka	5 000,00	5 000,00	0,00
Adaptacja terenu w rejonie szkoły w Łuszczowie Drugim.	2018-2020	Inwestycyjny	Gmina Wólka	200 000	200 000	0,00
Turniej Rugby w Łuszczowie Drugim	2018-2022	Społeczny	Gmina Wólka	4 000,00	4 000,00	0,00
Turniej piłki nożnej w Łuszczowie Drugim	2018-2022	Społeczny	Gmina Wólka	3 000,00	3 000,00	0,00
Modernizacja i rozbudowa budynku szkoły w Łuszczowie Drugim.	2018-2020	Inwestycyjny	Gmina Wólka	2 500 000	2 500 000	0,00
Podniesienie poziomu integracji społecznej zagospodarowanie terenu wokół "Orlika". Na Osiedlu Borek na potrzeby społeczno kulturalne mieszkańców w tym dzieci i osób starszych.	2018-2020	Inwestycyjny	Gmina Wólka	50 000	50 000	0,00
Biblioteka multimedialnym miejscem spotkań i rozwoju talentów mieszkańców obszaru rewitalizacji	2018-2022	Inwestycyjny	Gminna Biblioteka Publiczna w Wólce	2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
Piknik historyczny-szlakiem Króla Jana III Sobieskiego w gminie Wólka	2018 do 2018	Społeczny	Fundacja Biała Róża	29 800,00	29 800,00	0,00
Aktywne działanie kluczem do zwiększenia integracji społeczno-kulturalnej w gminie Wólka ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	2017 do 2018	Społeczny	Fundacja Biała Róża	15 849,45	15 849,45	0,00
Wsparcie III sektora na terenie obszaru rewitalizacji	2018	Społeczny	Fundacja Biała Róża	16 063,10	16 063,10	0,00
Integracyjny Plener Rodzinny	2017- 2018	Społeczny	Fundacja Biała Róża	16 057,99	16 057,99	0,00
Aktywny Senior	2017 do	Społeczny	Fundacja Biała Róża	14 500,00	14 500,00	0,00

	2018					
Promocja niskoemisyjności w gminie Wólka	2018- 2018	Inwestycyjny	Gmina Wólka	1 057 960,00	1 057 960,00	0,00
OZE w Gminie Wólka- montaż kolektorów słonecznych i kotłów na biomasę	2016- 2019	Inwestycyjny	Gmina Wólka	5 756 648,43	5 756 648,43	0,00
Program skierowany do osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo. „Ku przyszłości”	2018-2019	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce	800 000,00	800 000,00	0,00
Dzienny opiekun. System opieki domowej	2018-2020	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce	300 00,00	300 00,00	0,00
Od szkolenia do zatrudnienia	2017-2018 r.	Społeczny	Lubelska wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy	24 295 000,00	24 295 000,00	0,00
Program reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej skierowany do mieszkańców Gminy Wólka z obszarów objętych rewitalizacją.	2018-2020	Społeczny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wólce	790 000,00	790 000,00	0,00

Opracowanie własne.

8 MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI;

8.1 DEFINICJA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje zamierzenia bezpośrednio lub pośrednio ich dotyczące. Zamierzenia poddawane konsultacjom mogą dotyczyć zmian prawnych, jakichś zmian organizacji życia publicznego, przeprowadzenia inwestycji, sposobu rozwiązania ważnego problemu społecznego lub innych działań, których powodzenie w dużej mierze zależy od akceptacji ze strony obywateli.

Zasadniczym celem konsultacji jest podjęcie decyzji, która nie będzie antagonizować społeczności lokalnej, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie ważnej kwestii. Celem konsultacji społecznych jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową. Występowanie komunikacji zwrotnej pozwala na uniknięcie wielu konfliktów i przyspiesza proces decyzyjny. Porządek prawny i zwyczajowy wyznacza bardzo szerokie spektrum podmiotów i instytucji uczestniczących w konsultacjach społecznych. Zasadniczym kryterium zaproszenia tych podmiotów i instytucji do udziału w konsultacjach jest ocena wpływu przedsięwzięcia i jego skutków na interesy tych podmiotów. W praktyce państw stosujących idee społeczeństwa obywatelskiego nie stwarza się specjalnych barier do udziału w konsultacjach, a wręcz przeciwnie: konsultacje są dostępne dla wszystkich, którzy mogą wskazać na wpływ podejmowanych działań na ich sytuację.

Z merytorycznego punktu widzenia, konsultacje społeczne są jedną z form społecznej komunikacji. Komunikacja społeczna jest procesem wytwarzania, przekształcania i przekazywania informacji pomiędzy jednostkami, grupami, organizacjami i innymi podmiotami. Komunikacja jest skuteczna jedynie wtedy, gdy komunikujące się strony przekazują informacje w języku dla siebie zrozumiałym oraz gdy istnieje skuteczny nośnik tej informacji, który zapewni dotarcie przekazu do odbiorcy. Rola nadawcy i odbiorcy w procesie komunikacji jest przechodnia. Nadawca po wysłaniu przekazu oczekuje jego odbioru i oceny, staje się odbiorcą. Dla skutecznej komunikacji ważne jest więc sprzężenie zwrotne pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

8.2 CELE KONSULTACJI.

Konsultacje społeczne są szeregiem aktów komunikacyjnych, w ramach których poszukuje się satysfakcjonującego rozwiązania. Etapy procesu konsultacji społecznych obejmują 5 kroków przedstawionych poniżej:

- informowanie o zamierzeniach
- prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu
- wymiana opinii
- poszukiwanie rozwiązań
- informowanie o podjętej decyzji

Przejdzie do kolejnego kroku w procesie jest możliwe po skutecznym zakończeniu działań zawartych we wcześniejszym etapie.

W praktyce, sposób prowadzenia konsultacji z mieszkańcami określają uchwały rad odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (w tym przypadku gminy). Uchwały te powinny regulować zasady i tryb przeprowadzania konsultacji, obowiązujące procedury, zakres czasowy i merytoryczny. Najważniejszym zadaniem pozostaje jednak tworzenie odpowiedniego klimatu współdziałania i współodpowiedzialności, które są fundamentem skutecznych konsultacji.

Konsultacje społeczne pełnią następujące funkcje:

- informacyjną*, tj. dostarczają mieszkańcom wiedzy o zamiarach samorządu, zaś samorząd uzyskuje informacje o ocenie tych zamiarów przez mieszkańców;
- partycypacyjną*, tj. umożliwienie szerokiego udziału mieszkańców w decyzjach władz oraz upowszechnianie mechanizmów oddziaływania na decyzje władz samorządowych;
- identyfikacyjną* - wokół projektu tworzą się wyraźne grupy interesów związane z określonymi rozwiązaniami; mieszkańcy utożsamiają się z nimi; identyfikacja pozwala na prowadzenie komunikacji wokół określonych rozwiązań i podnosi skuteczność konsultacji;
- kreatywną* - brak aprobaty dla proponowanego rozwiązania często skutkuje poszukiwaniem innych, alternatywnych rozwiązań; można więc powiedzieć, że konsultacje wywołują rozwiązania innowacyjne, wskazujące na inne ujęcie problemu, dla którego rozwiązania planuje się określone działania;
- korygującą* - w wyniku konsultacji społecznych możliwe jest opracowanie nowych rozwiązań w realizacji polityki samorządu w zakresie rozwiązywanych spraw; korekta polityki umożliwia sprawniejszą realizację projektów dzięki uzyskaniu społecznej akceptacji dla tego rozwiązania;
- organizacyjną* - polegającą na regulacji współdziałania różnych urzędów, instytucji,

organizacji pozarządowych, grup nieformalnych w związku z dyskusją i podejmowaniem decyzji w ważnej kwestii społecznej;

- ☐ *edukacyjną* - obie strony konsultacji, tj. władza i obywatele, w toku procesu konsultacji wdrażają i upowszechniają zasady demokracji; zasady te mogą przechodzić na inne sfery życia publicznego;
- ☐ *prewencyjną* - konsultacje społeczne mogą chronić władze samorządowe przed popełnieniem błędu przy podejmowaniu ważnej z punktu widzenia życia społeczności lokalnej decyzji; mogą też zapobiegać konfliktom, które wybuchłyby tak czy inaczej, gdyby nie podjęto wcześniej społecznego dialogu.

8.3 PRZEDMIOT KONSULTACJI.

Przedmiotem pierwszego etapu konsultacji była delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Wólka. Prace prowadzone były jako wstęp do przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Proces konsultacji społecznych rozpoczął się od dwu spotkań konsultacyjnych. W spotkaniach łącznie uczestniczyło 60 osób. Byli to potencjalni interesariusze LPR, lokalni liderzy, radni i sołtysi jak również przedstawiciele władz samorządowych i zainteresowani mieszkańcy zapraszano też przedsiębiorców. Od początku prac nad LPR prowadzono ankietyzację. Ankieta dostępna była na stronach internetowych Gminy, w Urzędzie oraz na spotkaniach konsultacyjnych. Ankietę wypełniło 37 osób.

Spotkania konsultacyjne odbywały się dnia 13.06.2017 r. w urzędzie Gminy Wólka dla mieszkańców Jakubowic Murowanych, Długich, oś.Borek, 29.06.2017 r. w budynku Szkoły Podstawowej w Łuszczowie Drugim, dla mieszkańców Łuszczowa.

W każdym spotkaniu uczestniczyli sołtysi lub wyznaczeni przez nich przedstawiciele sołectw, które objęte były obszarem rewitalizacji. Program spotkań kształtował się następująco:

Program spotkania :

1. Przedstawienie podstawowych informacji na temat rewitalizacji
2. Prezentacja wyników analizy statystycznej dla każdego sołectwa Gminy.
3. Warsztat: identyfikacja negatywnych zjawisk występujących na obszarze zdegradowanym w poszczególnych sferach (społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej).
4. Warsztat: cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.

5. Prezentacja fiszki pomysłu rewitalizacyjnego (mieszkańcy mogą zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji)
6. Warsztat wypełnianie fiszek pomysłów.

W czasie prac nad projektem udostępniono jego wersje robocza w Internecie. Mieszkańcy mogli zapoznać się z projektem LPR a dyskusji poddano poszczególne pomysły na projekty i działania rewitalizacyjne zgłoszone w trakcie dotychczasowych konsultacji. Wynikiem dyskusji oraz oceny na specjalnych kartach wyboru, była lista planowanych, głównych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

29 czerwca przeprowadzono wizję lokalną obiektów i przestrzeni w poszczególnych lokalizacjach.

Fot.1 Szkoła Podstawowa w Łuszczowie Drugim.

Fot.2 Szkoła Podstawowa w Łuszczowie Drugim - otoczenie.

Fot.3 Szkoła Podstawowa w Łuszczowie Drugim - otoczenie.

Fot.4 Os. Borek "Orlik".

Fot.5 Os. Borek "Orlik" – otoczenie.

Fot.6 Os. Borek "Orlik" – otoczenie.

Fot.7 Os. Borek "Orlik" – otoczenie.

Fot.8 Jakubowice Murowane – stary budynek UG.

Konsultacje koncentrowały się na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji lokalnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Jednym z użytych narzędzi była ankieta. W trakcie badania spłynęło 35 ankiet. Poniżej przedstawiono wyniki badania. Pierwsze pytanie dotyczyło miejsca zamieszkania.

Tabela nr 31. Miejscowość zamieszkania.

Lp.	Miejscowość	% odpowiedzi/ankiet
1	Bystrzyca	3%
2	Sobianowice	3%
3	Rudnik	0%
4	Pliszczyn	3%
5	Łysaków	3%
6	Kol. Świdnik Mały	0%
7	Świdnik Duży Pierwszy	3%
8	Świdnik Mały	3%
9	Świdnik Duży Drugi	3%
10	Świdniczek	0%
11	Wólka	6%
12	Biskupie - Kolonia	0%
13	Jakubowice Murowane	11%
14	Kolonia Pliszczyn	3%
15	Turka	0%
16	Turka os. Borek	9%
17	Łuszczów Pierwszy	43%
18	Łuszczów Drugi	9%
19	Długie	0%

Większość ankiet spłynęła z Łuszczowa Pierwszego mimo, że dostęp był równy ponieważ ankiet zamieszczona była na stronie www gminy. Poniżej analiza odpowiedzi na pytania zamieszczone w ankiecie

Pierwsze pytanie dotyczyło negatywnych zjawisk jakich doświadczają mieszkańcy gminy:

Tabela nr 32. Występowanie negatywnych zjawisk.

	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Bezrobocie	11%	17%	66%	6%
Ubóstwo	6%	29%	57%	8%
Przestępczość	17%	20%	49%	14%
Niski poziom wykształcenia społeczności /i lub niski poziom edukacji	17%	23%	57%	3%
Niski poziom samoorganizacji społecznej.	3%	17%	63%	17%
Niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym	3%	14%	43%	39%
Wykluczenie społeczne osób starszych	11%	20%	60%	8%

Według mieszkańców większość negatywnych zjawisk osiąga wartości niskie lub średnie co pokazuje, że problem ma słabe natężenie w odczuciu mieszkańców. Jedynie problem "Niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym" osiąga "wysokie zagrożenie problemem". Odpowiedzi z ankiet pokrywają się z diagnozą obszaru. Kolejna grupa pytań dotyczyła jakości życia w gminie.

Tabela nr 33. Ocena jakości życia w odniesieniu do poszczególnych zagadnień.

	Niska	Średnia	Wysoka
Aktywność gospodarcza obszaru	34%	63%	3%
Poziom indywidualnej przedsiębiorczości	51%	37%	11%
Stan środowiska	29%	51%	20%
Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń naturalnych (np. powodziowe, osuwiska, itp.)	57%	34%	9%
Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń dla zdrowia ludzi (np. wskutek uciążliwego sąsiedztwa terenów przemysłowych, ruchu pojazdów, wysypisk śmieci, itp.)	31%	37%	31%
Stan i dostępność infrastruktury społecznej (place zabaw, tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, etc.)	43%	46%	11%
Stan i dostępność infrastruktury sieciowej, w tym kanalizacji, wodociągów, gazu	40%	23%	37%
Jakość i dostępność komunikacji publicznej	29%	43%	29%
Jakość i dostępność oferty edukacji i wychowania przedszkolnego	23%	66%	11%
Jakość i dostępność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych.	57%	37%	6%
Estetyka otoczenia	26%	60%	14%
Dostępność i stan terenów zielonych oraz wypoczynku i rekreacji.	51%	37%	11%
Stan techniczny obiektów budowlanych	17%	66%	17%

Respondenci zauważają niski poziom indywidualnej przedsiębiorczości jest on mocno akcentowany w odpowiedziach. Zagrożenia dotyczące zdrowia czy naturalne uważane są za słabo oddziałujące. Stan i dostępność infrastruktury społecznej jest w odczuciu mieszkańców na niskim poziomie. Na niewystarczającym poziomie mamy jakość i dostępność ośrodków kulturalno - rekreacyjnych i sportowych. Estetyka otoczenia jest na zadowalającym poziomie, natomiast dostępność i stan terenów zielonych, wypoczynku i rekreacji są na zbyt niskim poziomie.

Tabela nr 34. Oczekiwane efekty rewitalizacji.

Lp.	Jakie Pani/Pana zdaniem efekty powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Gminy?	% odpowiedzi
1	aktywizacja gospodarcza obszaru	4%
2	przyciągnięcie inwestorów	6%
3	rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	8%
4	stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej	4%
5	tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych	9%
6	tworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji	5%
7	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	10%
8	polepszenie komunikacji zarówno miejskiej, jak i regionalnej	6%
9	wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców	10%
10	przeciwdziałanie problemom społecznym (w tym patologiom)	3%
11	włączenie społeczne osób starszych	3%
12	zatrzymanie w Gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem	6%
13	odnowa zabytków	0%
14	remonty i renowacje budynków publicznych	2%
15	ochrona środowiska	3%
16	poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych	11%
17	podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz)	9%

Powyżej podkreślono te efekty rewitalizacji, które są według mieszkańców najbardziej oczekiwane. Mieszkańcy oczekują podjęcia działań, które poprawią stan infrastruktury komunikacyjnej podniosą bezpieczeństwo mieszkańców. Ankietowani oczekują podjęcia działań wspierających wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców.

Kolejnym etapem konsultacji społecznych było wyłonienie propozycji projektów które wpisują się w cele rewitalizacji. Nabór fiszek projektowych rozpoczęto na początku prac nad dokumentem. Wzór fiszki projektowej zawieszono na stronie internetowej gminy, rozesłano też w systemie mailowym do różnych grup interesariuszy. Wpłynęło 22 fiszki projektów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wólka został przyjęty uchwałą nr..... Rady Gminy Wólka w dniu ..... 2017 roku.

9 SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI.

9.1 SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU

Pierwszym etapem wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Wólka będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Gminy. Ewentualność nowelizacji dokumentu również wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały. Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu będą adresowane do Rady Gminy. Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu należy skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoring i ocenę programu (operator rewitalizacji). Głównym zadaniem organów Gminy w zarządzaniu LPR jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

Zadania Wójta Gminy poprzez Zespół ds. Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

- koordynowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,

- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wólka ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Urząd Gminy (poprzez zespół ds. rewitalizacji), jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Gminy. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej Gminy,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna,
- współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Dojrzałe sposoby konsultacji społecznych prezentuje ustawa o rewitalizacji. Zaproponowane tam rozwiązania będą podstawą prowadzenia dialogu społecznego przy aktualizacji czy wprowadzaniu zmian w niniejszym dokumencie.

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy. Formami konsultacji społecznych są:

- ❑ zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy;
- ❑ spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

Głównym celem działalności promocyjnej Lokalnego Programu Rewitalizacji jest poinformowanie możliwie szerokiej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów) o projektach rewitalizacyjnych, a także budowanie platformy współpracy dla przedsiębiorców lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych odnośnie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wzmocnienia potencjału Gminy. Partycypacja społeczna powinna być zatem ukierunkowana na:

- ❑ wzmocnianie potencjału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- ❑ optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji Gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- ❑ wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowego spojrzenia na problemy związane z rozwojem lokalnym.

9.2 SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PROGRAMU.

9.2.1 EWALUACJA I MONITOROWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji konieczne jest zastosowanie systemu monitorowania postępów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi prewencję możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą następujące formy monitoringu:

- Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, badaniu stopnia realizacji zaplanowanych wskaźników, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w realizacji projektów, zapewnieniu zgodności z założeniami LPR.
- Monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.
- Monitoring efektów - polegać będzie na okresowym badaniu zmiany wskaźników ujętych w analizie wskaźnikowej niniejszego dokumentu.

Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Odpowiedzialny za to będzie samorząd gminny. Będzie on dokonywał ewaluacji poszczególnych projektów, a także corocznej ewaluacji realizacji założeń LPR. W roku 2022 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie wskaźników analizy wskaźnikowej, osiągniętych rezultatów każdego z projektów i porównanie ich z prognozowanymi. Wtedy też zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenia kierunków rewitalizacji na następne lata. Zostanie wykonany wzór karty oceny projektów, która będzie wypełniana przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Umożliwi to skwantyfikowanie wskaźników z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Mając do dyspozycji karty projektów zrealizowanych już inwestycji, ocenić będzie można ich skuteczność, oszacować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowiąc to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

9.2.2 OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania. W piśmie otrzymanym od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie stwierdzono, że Lokalny Program Rewitalizacji gminy Wólka na lata 2017-2023 **jest/nie** jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

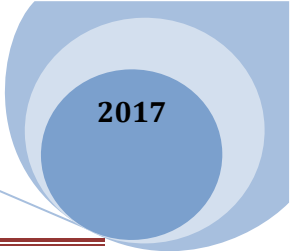

9.2.3 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W PROGRAMIE REWITALIZACJI /PROCEDURY UAKTUALNIANIA

Lokalny Program Rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez wójta co najmniej raz na trzy lata. W przypadku stwierdzenia, że lokalny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt występuje do rady gminy z prośbą o jego zmianę. Zmiana lokalnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany, tj.:

1. Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji.
2. Złożenie przez wójta wniosku do Rady Gminy o zmiany w LPR z opisem zmian, i uzasadnieniem.
3. Wprowadzenie zmian w aktualizacji LPR pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii.
4. Przedłożenie radzie gminy przez wójta projektu zaktualizowanego LPR.

10 ZAŁĄCZNIKI :

10.1 WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ

FISZKA PROJEKTU REWITALIZACYJNEGO

I Projekt (nazwa).....

II Podmiot koordynujący/odpowiedzialny (gmina, partnerstwo, jednostka organizacyjna, stowarzyszenie, fundacja, osoba fizyczna itp.)

.....

III. Obszar negatywnych zjawisk, które będą niwelowane za pomocą projektu (proszę zaznaczyć właściwy zakres):

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- przestępczość,
- niski poziom edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
- sfera gospodarcza (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw
- sfera środowiskowa (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska)
- przestrzenno-funkcjonalna (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych).

IV Opis projektu

1. Opis (na czym będzie polegał projekt)

.....
.....
.....

2. Potrzebne zasoby

1. ludzkie: (np. specjaliści, wykładowcy, pracownicy, wolontariusze proszę wpisać ilu i do czego będą potrzebni)

.....
.....
.....
.....

2. rzeczowe: (proszę wpisać jaka infrastruktura i wyposażenie będzie potrzebne np. sale, wyposażenie sali, przestrzeń publiczna pod gołym niebem - jej zagospodarowanie, infrastruktura zewnętrzna np. scena, miejsca do siedzenia, lub stała np. plac zabaw czy plac do przeprowadzenia imprezy itp.)

.....
.....
.....

3. finansowe: (proszę o wpisanie orientacyjnych kosztów poszczególnych wydatków np. koszty osobowe, koszty zakupu wyposażenia, koszty budowy czy wynajmu infrastruktury)

.....
.....
.....
.....

3. produkt (co będzie rzeczowym efektem projektu chodzi o materialne efekty jego realizacji np. 20 uczestników zajęć podniesie swoje kwalifikacje, 30 dzieci wyjedzie na wycieczkę edukacyjną, powstanie 1 ścieżka edukacyjna z 20 eksponatami, odbędzie się impreza 1 dniowa dla około 300 uczestników, zostanie zakupione wyposażenie itp.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V. Grupa docelowa (np. młodzież, seniorzy, bezrobotni, osoby zagrożone wykluczeniem ze społeczeństwa, podopieczni OPS, kobiety wiejskie, przedsiębiorcy itp.) której problemy pomoże rozwiązać projekt:

.....
.....
.....

VI. Orientacyjny planowany okres realizacji. (data rozpoczęcia i zakończenia miesiąc rok lub tylko lata)

.....
.....
.....

VII. Dane kontaktowe osoby lub podmiotu składającego fiszkę: .....

10.2 ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY - MAPKI OBSZARU REWITALIZACJI
Z UMIEJSCOWIENIEM PLANOWANYCH PROJEKTÓW
INFRASTRUKTURALNYCH.
